

Datganiadau ariannol a nodiadau i'r cyfrifon ar gyfer 2022/23

Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Nodyn	2022/23 £'000	2021/22 Fel yr ailddatganwyd £'000
Costau staff	3	124,851	119,215
Gwaith cyfalaf a wariwyd yn ystod y flwyddyn	4	32,768	25,635
Gwariant arall	5	114,528	110,128
Cyfanswm gwariant gweithredu		272,147	254,978
Incwm taliadau	6	(40,028)	(37,311)
Incwm masnachol ac arall	6	(49,132)	(48,072)
Grantiau Llywodraeth Cymru*	6	(22,234)	(16,306)
Cyllid Ewropeaidd a chyllid allanol arall	6	(4,750)	(2,198)
Incwm o gcontractau gyda chwsmeriaid		(116,144)	(103,887)
Gwariant gweithredu net cyn enillion ar ailbriso asedau ariannol biolegol		156,003	151,091
Enillion ar ailbriso asedau biolegol	7.1	2,636	(104,647)
Enillion ar ailbriso asedau ariannol	9 / 10	(313)	(4,154)
Gwariant net ar gyfer y flwyddyn ar ôl enillion ar ailbriso asedau biolegol ac ariannol		158,326	42,290
Cyllido ar asedau a rhwymedigaethau cynlluniau pensiwn	15.2.5	1,667	2,294
Costau cyllid	8.2	117	0
Enillion/colledion net ar ailbriso		(58)	975
Diffyg/(Gwarged) ar gyfer y flwyddyn		160,052	45,559
Gwariant net cynhwysfawr arall			

	Nodyn	2022/23	2021/22
		£'000	Fel yr ailddatganwyd £'000
Ailfesuriadau actiwaraidd pensiynau	15.2.5	(129,425)	(64,008)
Enillion ar ailbrisió eiddo, peiriannau ac offer	SoCTE	(186,965)	(356,562)
Cyfanswm gwariant net ar gyfer y flwyddyn		(156,338)	(375,011)

* Mae taliadau nad ydynt yn gymorth grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'u cofnodi fel incwm yn ystod y flwyddyn. Roedd y rhain wedi'u categorio'n flaenorol fel cymorth grant, a'u credydu'n uniongyrchol i'r gronfa gyffredinol. Mae'r ffigurau cymharol wedi'u hailddatgan i adlewyrchu effaith y newid hwn yn y dyraniad yn y flwyddyn flaenorol.

Datganiad o Sefyllfa Ariannol

Fel yr oedd ar 31 Mawrth 2023

	Nodyn	31 March 2023 £'000	31 March 2022 £'000
Asedau anghyfredol			
Eiddo, peiriannau ac offer	7.1	2,127,219	2,020,356
Asedau treftadaeth	7.1	7,474	7,403
Asedau biolegol	7.1	447,864	457,790
Asedau anniriaethol	7.2	31,647	29,602
Asedau hawl i ddefnyddio	8.1	69,815	0
Asedau ariannol	10	16,358	16,807
Symiau derbyniadwy hirdymor	11	3,462	3,451
Ased pensiwn	15.2.5	65,345	0
Cyfanswm asedau anghyfredol		2,769,184	2,535,409
Asedau cyfredol			
Eiddo, peiriannau ac offer a gedwir i'w gwerthu		9	399
Ased ariannol a gedwir i'w gwerthu	10	0	1,475
Rhestrau eiddo		612	580
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	10	38,889	26,536
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	11	5,077	8,993
Cyfanswm asedau presennol		44,587	37,983
Cyfanswm asedau		2,813,771	2,573,392

	Nodyn	31 March 2023 £'000	31 March 2022 £'000
Rhwymedigaethau cyfredol			
Masnach a symiau taladwy eraill	13	(49,077)	(38,206)
Rhwymedigaethau lesioedd	8.2	(2,367)	0
Darpariaethau	14	(1,083)	(266)
Cyfanswm rhwymedigaethau cyfredol		(52,527)	(38,472)
Asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		2,761,244	2,534,920
Rhwymedigaethau anghyfredol			
Rhwymedigaethau lesioedd hirdymor	8.2	(8,276)	0
Rhwymedigaethau pensiwn	15.2.5	0	(54,374)
Rhwymedigaethau ariannol	9	(39,435)	(39,844)
Symiau taladwy hirdymor	13	(3,054)	(3,733)
Cyfanswm rhwymedigaethau anghyfredol		(50,765)	(97,951)
Asedau llai rhwymedigaethau		2,710,479	2,436,969
Ecwiti trethdalwyr a chronfeydd eraill wrth gefn			
Cronfa gyffredinol	SoCTE	554,611	565,154
Cronfa ailbriso	SoCTE	2,090,523	1,926,189
Cronfa pensiynau	SoCTE	65,345	(54,374)
Cyfanswm ecwiti trethdalwyr		2,710,479	2,436,969

Datganiad Llifoedd Arian

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Nodyn	2022/23 £'000	2022/22 Fel yr ailddatganwyd £'000
Llifoedd arian o weithgareddau gweithredu			
Gwariant gweithredu net	SoCNE	(156,003)	(151,091)
Addasu trafodiadau anariannol		49,741	54,775
Symudiad mewn masnach a symiau derbyniadwy eraill	11	(12,364)	(7,189)
Symudiad mewn masnach a symiau taladwy eraill	13	10,192	5,858
Symudiad mewn rhwymedigaethau ariannol	SoFP	(409)	(53)
Symudiad mewn darpariaethau	SoFP	817	193
Llif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(108,026)	(97,507)
Llifoedd arian parod o weithgareddau buddsoddi			
Prynu asedau diriaethol	7.1	(6,368)	(8,154)
Prynu asedau anniriaethol	7.2	(7,120)	(7,705)
Enillion o gael gwared ar eiddo, peiriannau ac offer		816	1,158
Elw ar gael gwared ar asedau ariannol		1,827	0
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi		(10,845)	(14,701)
Llifoedd arian parod o weithgareddau cyllido			
Grantiau gan Lywodraeth Cymru	SoCTE	117,777	113,346
Ad-dalu rhwymedigaethau lesioedd	8	(2,822)	0

	Nodyn	2022/23	2022/22
		£'000	Fel yr ailddatganwyd
		£'000	£'000
Cyllido Net		114,955	113,346
Cynnydd/(gostyngiad) net mewn arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod yn y cyfnod		(3,916)	1,138
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod		8,993	7,855
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod	12	5,077	8,993

*Mae taliadau nad ydynt yn gymorth grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'u cofnodi fel incwm yn ystod y flwyddyn. Roedd y rhain wedi'u categorio'n flaenorol fel cymorth grant, a'u credydu'n uniongyrchol i'r gronfa gyffredinol. Mae'r ffigurau cymharol wedi'u hailddatgan i adlewyrchu effaith y newid hwn yn y dyraniad yn y flwyddyn flaenorol.

Datganiad o newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Cronfa Gyffredinol £'000	Cronfa Ailbriso £'000	Cronfa Bensiwn £'000	Cyfanswm £'000
Balans agoriadol	565,154	1,926,189	(54,374)	2,436,969
Addasiad enillion wrth gefn IFRS 16	(605)	0	0	(605)
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	156,338	0	0	156,338
Symudiad yn ystod y flwyddyn				
Ailbriso eiddo, peiriannau ac offer	(179,497)	179,497	0	0
Ailbriso asedau hawl i ddefnyddio	(7,468)	7,468	0	0
Ailbrisiad a wireddwyd	22,631	(22,631)	0	0
Symudiad actiwaraidd ar y cynllun pensiwn	(129,425)	0	129,425	0
Cynnydd mewn rhwymedigaethau pensiwn	9,706	0	(9,706)	0
Cyfanswm symudiad yn ystod y flwyddyn	(284,053)	164,334	119,719	0
Cyllid				
Grantiau gan Lywodraeth Cymru	117,777	0	0	117,777
Balans ar 31 Mawrth 2023	554,611	2,090,523	65,345	2,710,479

Ffigurau cymharol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

	Cronfa Gyffredinol	Cronfa Ailbrisió	Cronfa Bensiwn	Cyfanswm
	Fel yr ailddatganwyd			Fel yr ailddatganwyd
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans agoriadol	459,285	1,595,971	(106,644)	1,948,612
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	357,011	0	0	357,011
Symudiad yn ystod y flwyddyn				
Ailbrisió eiddo, peiriannau ac offer	(356,562)	356,562	0	0
Ailbrisiad a wireddwyd	26,344	(26,344)	0	0
Symudiad actiwaraidd ar y cynllun pensiwn	(64,008)	0	64,008	0
Cynnydd mewn rhwymedigaethau pensiwn	11,738	0	(11,738)	0
Cyfanswm symudiad yn ystod y flwyddyn	(382,488)	330,218	52,270	0
Cyllid				
Grantiau gan Lywodraeth Cymru	113,346	0	0	113,346
Balans ar 31 Mawrth 2022	565,154	1,926,189	(54,374)	2,436,969

Mae taliadau nad ydynt yn gymorth grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'u cofnodi fel incwm yn ystod y flwyddyn. Roedd y rhain wedi'u categorio'n flaenorol fel cymorth grant, a'u credydu'n uniongyrchol i'r gronfa gyffredinol. Mae'r ffigurau cymharol wedi'u hailddatgan i adlewyrchu effaith y newid hwn yn y dyraniad yn y flwyddyn flaenorol.

Nodyn 1 Polisiau cyfrifyddu

1.1 Gofyniad i baratoi cyfrifon

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â llawlyfr adroddiadau ariannol y Llywodraeth (FReM) 2022/23 a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Fawrhydi, a gyda'r cyfarwyddyd cyfrifon a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yn unol â pharagraff 23(1) Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012.

Mae'r polisiau cyfrifyddu sydd wedi'u cynnwys yn y FReM yn cymhwyso'r safonau adroddiadau ariannol rhyngwladol (IFRS) fel y'u haddaswyd neu eu dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Lle mae'r FReM yn caniatáu dewis polisi cyfrifyddu, mae'r cyfrifon hyn yn dilyn y polisi sydd fwyaf priodol i roi golwg gwir a theg ar Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC).

Disgrifir y polisiau a fabwysiadwyd isod ac yn y gwahanol nodiadau i'r cyfrifon. Fe'u cymhwyswyd yn gyson wrth ymdrin ag eitemau yr ystyrir eu bod yn ddeunyddiau i'r cyfrifon.

Wrth baratoi datganiadau ariannol, mae'n ofynnol gwneud amryw amcangyfrifon a rhagdybiaethau sy'n effeithio ar gymhwyso polisiau cyfrifyddu a symiau yr adroddir amdanynt. Mae'r holl amcangyfrifon a dyfarniadau o'r fath yn cael eu hadolygu'n barhaus. Cydnabyddir diwygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu yn y cyfnod y caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio ac mewn unrhyw gyfnod yn y dyfodol yr effeithir arno. Mae'r holl amcangyfrifon yn seiliedig ar wybodaeth o ffeithiau ac amgylchiadau cyfredol, rhagdybiaethau ynghylch digwyddiadau'r gorffennol a rhagolygon am ddiwyddiadau yn y dyfodol.

Dangosir y meysydd amcangyfrif mwyaf arwyddocaol a'r dyfarniadau beirniadol yn erbyn y nodiadau perthnasol, a gall canlyniadau gwirioneddol y dyfodol fod yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

1.2 Confensiwn cyfrifyddu

Paratowyd y cyfrifon hyn ar sail croniadau, o dan y confensiwn costau hanesyddol, a addaswyd yn unol â'n polisiau, gan ystyried ailbriso eiddo, offer a chyfarpar, ac asedau anghyfredol anniriaethol i werth teg fel y'u pennir gan y safon gyfrifyddu berthnasol.

Mae'r datganiadau ariannol hyn yn seiliedig ar yr egwyddor busnes byw.

1.3 Cymorth grant

Mae taliadau cymorth grant a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru yn cael eu trin fel cyllid a dderbynnir gan barti rheoli. Fe'u cofnodir fel trafodiad cyllido ac fe'u credydir yn uniongyrchol i'r gronfa gyffredinol yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol ac nid trwy'r Datganiad o Wariant net Cynhwysfawr.

Mae taliadau eraill nad ydynt yn Gymorth Grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'u cynnwys yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr. Roedd y taliadau hyn wedi'u categorio'n flaenorol o fewn Cymorth Grant, ac felly mae cymariaethau'r flwyddyn flaenorol wedi'u hailddatgan i adlewyrchu'r newid hwn.

1.4 Incwm, gwariant a grantiau

Mae sail croniadau cyfrifyddu yn golygu bod incwm a gwariant a ddatgelir yn y cyfrifon yn cael eu cyfrif yn y flwyddyn y mae'r gweithgaredd perthnasol yn cael ei gynnal, yn hytrach na phan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn.

Ffioedd opsiynau ac incwm cysylltiedig a dderbynnir gan weithredwyr ffermydd gwynt yw'r unig eithriad, y rhoddir cyfrif amdanynt yn y flwyddyn y cawsant eu derbyn. Mae'r incwm a gynhyrchir gan ffermydd gwynt sy'n ddarostyngedig i nodyn cyngor technegol 8: Cynllunio ar gyfer Ynni adnewyddadwy (TAN 8) yn

daladwy i Lywodraeth Cymru. Cesglir yr incwm gan CNC, tynnir y gwariant perthnasol o'r incwm a throsglwyddir y balans i Lywodraeth Cymru. Mae'r les ar gyfer fferm wynt Cefn Croes yn eithriad gan fod yr incwm a gynhrychir gan y les hon yn cael ei gadw gan CNC. I gyfateb i'r ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn cyfrifyddu, dangosir gwerth net incwm fferm wynt ar ôl didynnu'r taliad i Lywodraeth Cymru yn yr incwm ynni adnewyddadwy yn nodyn 6.

Mae incwm a dderbynnir cyn cwblhawyd y gwaith yn cael ei drin fel incwm gohiriedig.

Pan gydnabuwyd incwm a gwariant ond na dderbyniwyd ac na thalwyd arian parod, cofnodir swm taladwy neu dderbyniadwy am y swm perthnasol yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol. Pan na fydd dyledion yn cael eu setlo o bosibl, mae balans y symiau derbyniadwy yn cael ei gofnodi a chodir tâl ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr am yr incwm na fyddai o bosibl yn cael ei gasglu.

Cydnabyddir cyfraniadau grant a dderbynnir nad ydynt yn gymorth grant yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

1.5 Rhestrau Eiddo

Mae stocrestr yn cynnwys stociau coed sydd wedi cwmpo ac sy'n cael eu prisio fel gwerth teg llai y costau gwerthu amcangyfrifedig y disgwylir iddynt gael eu cwblhau a'u gwaredu. Amcangyfrifir gwerth teg gan ddefnyddio prisiau gwerthu disgwylidig.

1.6 Treth ar werth

Dosberthir CNC fel corff y mae adran 33 Deddf Treth Ar Werth (TAW) 1994 yn berthnasol iddo, ac yn unol â hynny, mae'n adennill treth a dalwyd ar weithgareddau busnes a gweithgareddau nad ydynt yn fusnes. Mae adennill TAW ar gyflenwadau eithriedig yn dibynnu ar y trothwy ar gyfer gweithgareddau eithriedig. Ym mhob achos, pan godir treth allbwn, neu y gellir adennill treth fewnbwn, nodir y symiau a gynhwysir yn y cyfrifon hyn yn net o TAW.

1.7 Ardaloedd draenio mewnol

Mae CNC yn gweithredu fel y bwrdd draenio sy'n cynnal 13 o ardaloedd draenio mewnol yng Nghymru. Ariennir y gwaith a wneir ym mhob ardal drwy gyfuniad o gyfraddau draenio a godir ar ddeiliaid tir amaethyddol ac ardollau arbennig a delir gan awdurdodau lleol perthynas â thir nad yw'n amaethyddol.

Mae'n ofynnol, o dan adran 40 Deddf Draenio Tir 1991, i CNC bennu cyfraddau draenio, a thrwy reoliad 7 Rheoliadau Byrddau Draenio Mewnol (Cyllid) 1992, i gyhoeddi ardollau arbennig cyn 15 Chwefror y flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn y maent yn ymwneud â hi.

Mae'n ofynnol, o dan adran 40 Deddf Draenio Tir 1991, i CNC bennu cyfraddau draenio, a thrwy reoliad 7 Rheoliadau Byrddau Draenio Mewnol (Cyllid) 1992, i gyhoeddi ardollau arbennig cyn 15 Chwefror y flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn y maent yn ymwneud â hi.

1.8 Asedau diriaethol

Yn hanesyddol, mae tir ac adeiladau a strwythurau cyhoeddus (yr adroddir amdanynt mewn strwythurau gweithredol) yn cael prisiad proffesiynol bob pum mlynedd yn unol â safonau gwerthuso a phrisio Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) (y Llyfr Coch).

Yn 2020/21 sefydlwyd rhaglen dreigl ar gyfer Prisiadau llawn (Gweler Nodyn 7). Rhwng prisiadau llawn, mae asedau'n cael eu prisio'n rheolaidd bob blwyddyn. Ar gyfer 2022/23, darparwyd y prisiadau hyn gan gwmnïau perthnasol syrfewyr siartredig neu gan briswyr mewnol. Cwblhawyd y prisiadau ar gyfer yr asedau hyn hefyd yn unol â gofynion Llyfr Coch RICS fel y cyfeiriwyd atynt uchod.

1.9 Mabwysiadu dehongliadau Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) neu'r llawlyfr adrodd ariannol (FReM) newydd a diwygiedig a newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu

Newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu

O 1 Ebrill 2022, mae CNC yn cydnabod taliadau eraill nad ydynt yn Gymorth Grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru fel incwm yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr. Yn flaenorol roedd gan y taliadau hyn wedi'u categorio fel cyllid a'u credydu'n uniongyrchol i'r Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr. Rydym wedi ailddatgan ffigurau'r flwyddyn gymharol i adlewyrchu'r newid mewn polisi hwn yn ôl-weithredol.

Newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu

Nid oedd unrhyw newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023.

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol sy'n effeithiol yn y datganiadau ariannol hyn

Mae'r holl IFRS, dehongliadau a diwygiadau sy'n effeithiol yn ystod y cyfnod adrodd hwn wedi'u mabwysiadu yn y datganiadau hyn.

IFRS 16 - Lesoedd

O 1 Ebrill 2022 mae CNC wedi cymhwyso IFRS 16 gan ddefnyddio'r dull ôl-weithredol addasedig ac felly nid yw'r wybodaeth gymharol wedi'i hailddatgan ac mae'n parhau i gael ei hadrodd dan IAS 17 "Lesoedd".

Wrth gymhwyso IFRS 16, ar gyfer pob les, mae CNC wedi:

- a) cydnabod asedau hawl i ddefnyddio cydnabyddedig a rhwymedigaethau lesoedd yn y datganiad o'r sefyllfa ariannol, wedi'u mesur i ddechrau ar werth presennol taliadau prydlles yn y dyfodol.
- b) cydnabod dibrisiant cydnabyddedig o asedau hawl i ddefnyddio a llog ar rwymedigaethau prydlles yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr;
- c) gwahanu cyfanswm yr arian parod a dalwyd yn brif gyfran (a gyflwynir o fewn gweithgareddau ariannu) a llog (a gyflwynir o fewn gweithgareddau gweithredu) yn y datganiad llif arian.

Gweler nodyn 8 am ragor o fanylion am weithrediad IFRS 16 o 1 Ebrill 2022.

Safonau adrodd ariannol rhyngwladol sy'n effeithiol ar gyfer blynyddoedd ariannol yn y dyfodol

Mae nifer o IFRS, diwygiadau a dehongliadau a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol, yn effeithiol mewn cyfnodau adrodd yn y dyfodol. Amlinellir y rhai sy'n berthnasol i CNC isod. Nid yw CNC wedi mabwysiadu unrhyw safonau IFRS newydd yn gynnar a byddant yn defnyddio'r safonau wrth eu mabwysiadu'n ffurfiol yn y FReM.

IAS 1 - Cyflwyno Datganiadau Ariannol

Mae'r safon hon yn nodi'r gofynion cyffredinol ar gyfer datganiadau ariannol gan gynnwys sut y dylid eu strwythuro, gofynion cynnwys sylfaenol a chysyniadau gor-redol megis busnes gweithredol, sail Gronni cyfrifyddu a'r gwahaniaeth cyfredol/anghyfredol.

Ar 12 Chwefror, 2021, cyhoeddodd yr IASB Datgeliad o Bolisiau Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 1 a Datganiad Ymarfer IFRS 2) gyda diwygiadau gyda'r bwriad o helpu paratowyr i benderfynu pa bolisiau cyfrifyddu i'w datgelu yn eu datganiadau ariannol. Daw'r diwygiadau i rym ar gyfer cyfnodau blynyddol sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr, 2023.

Ym mis Hydref 2022, cyhoeddodd yr IASB Rhwymedigaethau Anghyfredol â Chyfamodau, (Diwygiadau i IAS 1), i egluro sut mae amodau y mae'n rhaid i endid gydymffurfio â hwy o fewn deuddeg mis ar ôl y cyfnod adrodd yn effeithio ar ddsbarthiad rhwymedigaeth. Daw'r diwygiadau i rym ar gyfer cyfnodau adrodd sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr, 2024.

Ni ddisgwylir i'r diwygiadau hyn gael effaith sylweddol ar adroddiadau ariannol.

IAS 8 – Polisiau Cyfrifo, Newidiadau mewn Amcangyfrifon Cyfrifo a Gwallau

Mae'r safon hon yn gosod y sail ar gyfer cymhwyso polisiau cyfrifo, cyfrifo am newidiadau mewn amcangyfrifon ac adlewyrchu cywiriadau o wallau cyfnod blaenorol.

Ar 12 Chwefror, 2021, cyhoeddodd yr IASB Diffiniad o Amcangyfrifon Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 8) i helpu endidau i wahaniaethu rhwng polisiau cyfrifyddu ac amcangyfrifon cyfrifyddu. Daw'r diwygiadau i rym ar gyfer cyfnodau blynyddol sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr, 2023.

IFRS 17 - Contractau Yswiriant

Bydd y safon hon yn berthnasol i bob math o gontract yswiriant ac yn cynnig dull blociau adeiladu yn seiliedig ar werth presennol disgwylidiedig llif arian yn y dyfodol i fesur rhwymedigaethau contract yswiriant. Mae IFRS 17 yn effeithiol am gyfnodau blynyddol sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2023, neu ar ôl hynny.

Mae Bwrdd Cyngori Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FRAB) yn cael sawl diweddariad gan Drysorlys Ei Fawrhydi ar y gwaith sy'n mynd rhagddo i weithredu IFRS 17. Hysbyswyd FRAB o'r trafodaethau sy'n mynd rhagddynt fel rhan o'r gweithgor technegol ar gyfer gweithredu IFRS 17, gan gynnwys ceisio deall ac amlinellu cwmphas IFRS 17 yn llawn. Mae FRAB yn awyddus i ddeall yn llawn gwmpas y safon hon a'r effaith a gaiff ar y sector cyhoeddus. Ar 30 Mawrth 2023, cyhoeddodd FRAB bapur bwrdd yn manylu ar effaith IFRS 17. Roedd hyn yn rhoi rhywfaint o eglurhad o'r canllawiau ymgeisio a dyddiad gweithredu'r safon. Mae'r safon i'w chymhwyso yn FReM o 1 Ebrill 2025 (gydag opsiynau cyfyngedig ar gyfer mabwysiadu cynnar); bydd newidiadau i'r FReM yn cael eu cyhoeddi ym mis Rhagfyr 2024. Byddwn yn parhau i adolygu'r datblygiadau a'r effaith bosibl.

1.10 Darpariaethau ariannol (safleoedd tirlenwi)

Ar gyfer pob safle tirlenwi, mae angen sefydlu trefniadau darpariaeth ariannol cyn cyflwyno trwydded. Rhaid i'r trefniadau darpariaeth ariannol fod ar waith cyn dechrau camau gweithredu gwaredu, ac mae angen i ddarpariaethau o'r fath fod yn ddigonol (mewn termau ariannol), yn ddiogel ac ar gael pan fo angen. Mae safleoedd tirlenwi yn cynnwys yr holl safleoedd gwastraff sy'n ddarostyngedig i'r gyfarwyddeb tirlenwi.

Mae'r canlynol yn brif systemau y bydd CNC yn eu derbyn ar gyfer dangos trefniadau darpariaeth ariannol:

- Bondiau adnewyddadwy (dangosir yn nodyn 13)
- Blaendaliadau arian parod gyda Cyfoeth Naturiol Cymru (dangosir yn nodyn 13)
- Cyfrifon Escrow
- Cytundebau gweithredoedd awdurdodau lleol
- Gwarantau rhiant-gwmni
- Cytundebau ymbarél (yn ymwneud â nifer o safleoedd)

1.11 Nodiadau i'r cyfrifon

Mae nodyn 2 yn cynnig dadansoddiad o incwm a gwariant i segmentau gweithredu.

Mae nodiadau 3 i 14 yn cynnig dadansoddiad o'r ffigurau perthnasol a adroddir yn y datganiadau o wariant net cynhwysfawr, sefyllfa ariannol a llif arian.

Mae nodiadau 15 i 23 yn ymwneud â ffigurau na ddatgelwyd mewn man arall yn y cyfrifon hyn.

2. Dadansoddiad o wariant gweithredu net fesul segment

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

Mae'r segmentau hyn yn gydrannau er mwyn rheoli ac adrodd am wybodaeth ariannol yn fewnol.

Priodolwyd incwm a gwariant a ddangosir isod yn uniongyrchol i'r segmentau.

	Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol	Gweithrediadau	Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu	Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Gwybodaeth	Strategaeth a Datblygu Corfforaethol	Rheolir yn Ganolog	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Adroddwyd fesul segment							
Gwariant gweithredu	26,247	111,439	66,982	8,721	11,173	47,585	272,147
Incwm gweithredu	(39,923)	(49,402)	(16,855)	(9,732)	(232)	0	(116,114)
Cyfanswm	(13,676)	62,037	50,127	(1,011)	10,941	47,585	156,003
Gwariant cyfalaf	10,650	2,085	753	0	0	0	13,488

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn penderfynu y gellir defnyddio'r categorïau canlynol i fodloni'r gofyniad datgeliad dadgyfuno yn IFRS 15.

	Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol	Gweithrediadau	Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu	Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Gwybodaeth	Strategaeth a Datblygu Corfforaethol	Rheolir yn Ganolog	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Adroddwyd fesul segment							
Ffioedd a thaliadau	39,496	369	163	0	0	0	40,028
Masnachol	343	38,579	246	9,732	232	0	49,132
Grantiau Llywodraeth Cymru	84	6,924	15,226	0	0	0	22,234
Cyllid Ewropeaidd a chyllid allanol arall	0	3,530	1,220	0	0	0	4,750
Cyfanswm	39,923	49,402	16,855	9,732	232	0	116,114
Adroddwyd fesul segment							
Llywodraeth	1,969	9,743	15,550	0	232	0	27,494
Anllywodraethol	37,954	39,659	1,305	9,732	0	0	88,650
Cyfanswm	39,923	49,402	16,855	9,732	232	0	116,144

Dadansoddiad o wariant gweithredu net fesul segment (parhad)

Disgrifiad o segmentau

Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol

Mae'r Gyfarwyddiaeth Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol yn darparu gwasanaethau ariannol, archwilio a sicrhau risg, gwasanaethau TGCh, rheoli adeiladau a fflyd, a'r rhaglen adnewyddu.

Gweithrediadau

Mae gan y Gyfarwyddiaeth Gweithrediadau y prif gyfrifoldeb dros sicrhau bod adnoddau naturiol yn cael eu rheoli'n gynaliadwy yn ardal ddaearyddol Cymru, gan gynnwys ei hamgylchedd morol, ar draws ystod o gylch gwaith CNC. Mae hefyd yn rheoli rhaglenni cyfalaf, gweithrediadau masnachol a gwasanaethau cynllunio a morol ar gyfer Cymru gyfan.

Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu

Mae'r Gyfarwyddiaeth Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu yn darparu cydgysylltiad canolog blaengar i'r sefydliad, gan arwain ar y gwaith o ddatblygu polisi a strategaeth, tystiolaeth, offer, safonau, arweiniad a chyngor i alluogi timau eraill CNC, cydweithwyr a phartneriaid Llywodraeth Cymru i gyflawni eu cylch gwaith. Mae hefyd rhai rolau cyflawni uniongyrchol yn y gyfarwyddiaeth fel y gwasanaeth trwyddedu a'r gwasanaeth rhagweld llifogydd.

Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol

Canolfan cysylltiadau allanol, cyfathrebu a chyswllt â chwsmeriaid. Mae hyn hefyd yn cynnwys cyfrifoldeb am wasanaethau masnachol a chymorth caffael.

Strategaeth a Datblygu Corfforaethol

Mae'r Gyfarwyddiaeth Datblygu a Strategaeth Gorfforaethol yn arwain nifer o swyddogaethau trawsbynciol CNC, gan gynnwys cynllunio strategol a pherfformiad; gwelliant parhaus a rheoli rhaglenni; datblygu sefydliadol ac ymgysylltu â staff; a llywodraethu corfforaethol. Mae hefyd yn cefnogi bwrdd a phrif weithredwr CNC.

Rheolir yn Ganolog

Incwm a gwariant a reolir yn ganolog ac na ddyrennir i gyfarwyddiaethau. Mae'n cynnwys dibrisiant, gwerth llyfr torri coed, croniadau diwedd blwyddyn ar gyfer darpariaethau.

Ffigurau cymharol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 (Fel yr ail-ddatganwyd)

	Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol	Gweithrediadau	Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu	Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Gwybodaeth	Strategaeth a Datblygu Corfforaethol	Rheolir yn Ganolog	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Adroddwyd fesul segment							
Gwariant gweithredu	27,058	99,224	59,746	8,156	8,245	52,549	254,978
Incwm gweithredu	(37,668)	(47,386)	(13,447)	(5,256)	(130)	0	(103,887)
Cyfanswm	(10,610)	51,838	46,299	2,900	8,115	52,549	151,091
Gwariant cyfalaf	8,806	2,358	4,695	0	0	0	15,859

3. Costau staff

Mae manylion pellach am gostau a niferoedd staff bellach yn cael eu datgelu yn yr adroddiad taliadau a staff.

	Staff parhaol	Staff arall	Cyfanswm	Cyfanswm
	2022/2023	2022/2023	2022/2023	2021/2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Taliadau a chyflogau	85,281	13,290	98,571	93,123
Nawdd cymdeithasol a chostau trethu eraill	9,622	558	10,180	8,971
Costau pensiwn eraill	21,578	400	21,978	20,415
Cyfanswm costau cyflog net	116,481	14,248	130,729	122,509
Gwariant arall ar gyfer staff			8,258	9,463
Llai symiau a godir ar brosiectau cyfalaf			(14,136)	(12,757)
Cyfanswm costau staff			124,851	119,215

4. Gwaith cyfalaf a osodwyd mewn treuliau yn y flwyddyn

Categoriâu	Gwirioneddol	Gwirioneddol	Wedi'i ymrwymo	Wedi'i ymrwymo
	2022/23	2021/22	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwaith gweithredol	30,584	23,113	23,434	10,211
Grantiau cyfalaf	2,184	2,522	139	1,719
Cyfanswm	32,768	25,635	23,573	11,930

Mae gwaith cyfalaf mewn treuliau yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â gwariant sy'n gyfalaf o ran natur ond lle nad CNC sy'n gyfrifol am y risgiau a'r manteision cysylltiedig neu'n berchen ar yr ased sy'n cael ei adeiladu. Yn unol ag IAS 16, mae gwariant yn gyfalaf ei natur pan fo'n ymwneud ag asedau y bwriedir eu defnyddio, yn barhaus, wrth gynhyrchu neu gyflawni swyddogaethau CNC neu at ddiben gweinyddol. Ni fwriedir iddynt gael eu gwerthu yn ystod busnes arferol. At ddibenion gwaith cyfalaf mewn treuliau yn ystod y flwyddyn, gellir diffinio ei natur gyfalaf hefyd drwy gytundeb grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru.

Y meini prawf ar gyfer gwariant i'w ddsbarthu fel gwaith cyfalaf mewn treuliau yn ystod y flwyddyn yw;

- Lle mae cyllid cyfalaf dynodedig Llywodraeth Cymru wedi'i ddyrannu i gynllun, na fyddai fel arfer yn arwain at gaffael ased diriaethol neu anniriaethol sy'n eiddo i CNC yn unol ag IAS 16
- Lle nad yw'r risg a'r gwobrau sy'n ymwneud â bod yn berchen ar yr ased yn nwylo CNC, ond gyda thrydydd parti; neu
- Lle na fyddai'r ased sy'n cael ei greu, waeth beth fo'r ffynhonnell ariannu, yn gallu cael ei nodi'n hawdd mewn unrhyw ymarfer dilysu asedau yn y dyfodol.

Mae gwaith gweithredol yn cynnwys:

Asedau rheoli perygl llifogydd ac arfordirol wedi'u hadeiladu ar dir nad yw CNC yn berchen arno ond lle mae ganddo bwerau caniaatol i gynnal amddiffyniad, megis:

- **Adfer ac adnewyddu**
Gwaith i sicrhau bod cyflwr yr amddiffynfeydd llifogydd yn cael ei gadw yn y cyflwr priodol a'i adfer i'r cyflwr hwnnw yn ôl yr angen.

– **Argloddiau**

Creu, gwella neu ddwysáu argloddiau ar hyd cyrsiau dŵr i leihau'r risg y bydd y dŵr yn dianc o sianel yr afon.

– **Mapio Llifogydd**

Cynhyrchu mapiau aml-haenog sy'n cyflwyno gwybodaeth am lifogydd o ddŵr daear, afonydd a'r môr yng Nghymru, ac sy'n cynnwys gwybodaeth am amddiffynfeydd llifogydd a'r ardaloedd sy'n elwa o'r amddiffynfeydd llifogydd hynny.

– **Gosod seilbyst**

Gosod seilbyst ar hyd glannau'r afon i'w cryfhau a diogelu'r tir cyfagos ac atal tirlithriadau i'r afon rhag achosi rhwystrau. Byddai'r gwaith hwn o dan y ddaear i raddau helaeth.

– **Gwelliannau i geuffosydd a sianelau**

Atgyweirio neu ailosod ceuffosydd o dan dir, ffyrdd ac eiddo a gwella sianeli sy'n cynorthwyo llif cyrsiau dŵr.

– **Strategaethau rheoli perygl llifogydd**

Datblygu strategaethau i gynnig opsiynau hirdymor o ran rheoli'r perygl o lifogydd i gynnwys ardal fawr. O'r strategaethau hirdymor y mae prosiectau risg llifogydd unigol yn cael eu datblygu.

– **Cynlluniau rheoli llifogydd**

Mae Cynlluniau Rheoli Lefel y Dŵr a Chynlluniau Rheoli Llifogydd Dalgylch yn cael eu paratoi gyda'r nod o lunio polisiau rheoli'r perygl o lifogydd sy'n rheoli'r perygl o lifogydd mewn modd cynaliadwy ar gyfer yr hirdymor ar draws dalgylch.

– **Gwaith arall**

Gwneud gwelliannau i lociau a dyfrffyrdd eraill, amnewid telemetreg a gwella cynefinoedd pysgod. Creu dyluniad manwl o systemau trin dŵr i atal llygredd dŵr o fwyngloddiau. Llunio astudiaethau dichonoldeb, adeiladu a datblygu archwiliadau o amgylch y mwyngloddiau i ddargyfeirio'r dŵr i ffwrdd o'r mwyngloddiau.

Gwaith sy'n gwella statws cadwraeth tir nad yw o dan reolaeth uniongyrchol CNC. Mae hyn yn cynnwys gwella safleoedd coetir hynafol a blannwyd â blaenoriaeth 1 a llwybrau newydd a adeiladwyd at ddefnydd y cyhoedd.

Gwneud gwelliannau i gronfeydd dŵr lle mae Deddf Cronfeydd Dŵr 1975 yn gosod y cyfrifoldeb hwnnw ar berchennog y gronfa ddŵr. Yn benodol, cymerir y mesurau hyn er budd diogelwch.

Grantiau cyfalaf

Grantiau yw'r rhain, yn bennaf i awdurdodau lleol, sy'n ariannu gwaith o natur gyfalaf. Mae'n cynnwys gwaith ar Lwybr Arfordir Cymru a grantiau i gynorthwyo gyda phrynu tir.

5. Gwariant arall

	2022/23 £'000	2021/22 £'000
Eitemau arian parod		
Gwasanaethau a brynwyd i mewn	23,512	18,944
Cytundebau gweithredu cronfeydd dŵr	11,492	10,510
Costau TGCh	7,866	7,879
Cynnal a chadw'r rhwydwaith ffyrdd coedwig	5,725	5,319
Deunyddiau ac offer	3,932	4,423
Costau cynnal swyddfeydd	3,825	3,950
Costau fflyd ¹	2,746	3,916
Cytundebau cydweithredol	2,245	1,405
Grantiau	1,637	1,087
Cytundebau lefel gwasanaeth	2,561	2,450
Costau cysylltiedig â staff	2,631	2,242
Rhenti ¹	383	1,853
Ffioedd a chostau llys	846	1,165
Ardrethi	710	721
Costau gweithredol	732	564
Teithio a chynhaliaeth	1,096	440
Ffioedd archwilio statudol	182	193
Grantiau Ewropeaidd	192	88

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Colledion a thaliadau arbennig ¹	112	1,154
Is-gyfanswm	72,425	68,303
Gwariant nad yw'n arian parod		
Gwerth y pren a werthwyd	26,476	29,856
Dibrisiant, amorteiddiad ac amhariad ¹	13,881	9,700
Colledion ²	266	1,555
Dadgydnabod asedau ³	67	1,928
Symudiad ar y golled credyd disgwylidig	81	(778)
(Enillion)/Colledion wrth waredu	709	(219)
Symudiad ar ddarpariaethau eraill	817	102
Symudiad ar gytundebau gweithredu cronfeydd dŵr	(194)	(319)
Is-gyfanswm	42,103	41,825
Cyfanswm	114,528	110,128

¹ Mae gweithredu IFRS 16 yn ystod y flwyddyn wedi arwain at leihad mewn taliadau lesoedd ar gyfer cerbydau a thir ac eiddo sydd wedi'u cynnwys o fewn costau Fflyd a Rhenti yn y drefn honno. Mae asedau a grëwyd o dan IFRS 16 wedi cynyddu'r tâl dibrisiant uchod, gyda'r elfen atebolrwydd yn arwain at dâl cyllid newydd yn y SoCNE. Gweler nodyn 8 am fanylion pellach ar weithredu IFRS 16.

² Dangosir manylion dyledion a ddilëwyd, colledion a thaliadau arbennig yn yr adroddiad Seneddol ac Archwilio.

³ Cafodd asedau strwythur cyhoeddus o £67k nad yw CNC yn berchen arnynt nac yn eu cynnal eu dadgydnabod yn ystod 2022/23 (cafodd asedau strwythur cyhoeddus o £1,718k a chostau datblygu TGCh o £210k eu dadgydnabod yn 21/22).

6. Dadansoddi incwm

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	2022/23	2021/22
	£'000	Fel yr ailddatganwyd £'000
Taliadau tynnu	21,452	19,132
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: ansawdd dŵr	6,993	6,563
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gosodiadau	3,263	3,158
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gwastraff	2,182	2,029
Taliadau diogelu amgylcheddol eraill	1,750	1,830
Trwyddedau pysgota	1,026	1,166
Rheoleiddio niwclear	781	1,375
Gwastraff peryglus	1,389	979
Gwaith adnoddau dŵr y gellir codi tâl amdano	698	684
Trwyddedu morol	351	300
Masnachu allyriadau	143	95
Cyfanswm Incwm taliadau	40,028	37,311
Incwm o bren	33,652	36,944
Incwm o ynni adnewyddadwy ¹ .	9,688	5,166
Incwm o ardaloedd draenio mewnol	1,462	1,611
Incwm o ystadau	2,686	2,966
Costau cyfreithiol a adenillwyd ac incwm Deddf Elw Troseddau	101	283

	2022/23	2021/22
	£'000	Fel yr ailddatganwyd £'000
Darparu gwybodaeth a gwasanaethau	1,492	882
Incwm amrywiol	51	188
Llog derbyniadwy	0	32
Cyfanswm Incwm masnachol ac arall	49,132	48,072
Cyfanswm Grantiau Llywodraeth Cymru	22,234	16,306
Incwm Ewropeaidd ² .	3,773	1,773
Grantiau a chyfraniadau	977	425
Cyllid Ewropeaidd a chyllid allanol arall	4,750	2,198
Cyfanswm incwm	116,144	103,887

¹ Dangosir incwm ynni adnewyddadwy yn net o ffioedd sy'n ddyledus i Lywodraeth Cymru mewn perthynas ag incwm ynni gwynt. Mae'r balans o £9,688k (£5,166k yn 2021/22) yn cynrychioli incwm gwerth £18,286k (£12,900k yn 2021/22) ar ôl didynnu'r taliad ffioedd i Lywodraeth Cymru o £8,597k (£7,734k yn 2021/22).

² Gan gynnwys incwm a hawlir trwy Swyddfa Ariannu Ewropeaidd Cymru ar gyfer prosiectau a ariennir gan Ewrop.

6.1 Dadansoddi ffioedd a thaliadau

Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Incwm wedi'i filio £'000	Gwariant £'000	Gwarged / (Diffyg) £'000
Taliadau tynnu	20,497	21,452	(955)
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: ansawdd dŵr	6,748	6,993	(245)
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gosodiadau	3,471	3,263	208
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gwastraff	2,002	2,182	(180)
Taliadau diogelu amgylcheddol eraill	1,562	1,750	(188)
Trwyddedau pysgota	1,026	1,026	0
Rheoleiddio niwclear	735	781	(46)
Gwastraff peryglus	1,328	1,389	(61)
Gwaith adnoddau dŵr y gellir codi tâl amdano	698	698	0
Trwyddedu morol	348	351	(3)
Masnachu allyriadau	143	143	0
Cyfanswm	38,588	40,028	(1,470)

Ffigurau cymharol – ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben ar 31 Mawrth 2022

	Incwm wedi'i filio £'000	Gwariant £'000	Gwarged/ (Diffyg) £'000
Taliadau tynnu	19,827	19,132	695
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: ansawdd dŵr	6,506	6,563	(57)
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gosodiadau	3,498	3,158	340
Rheoliadau trwyddedu amgylcheddol: gwastraff	2,106	2,029	77
Taliadau diogelu amgylcheddol eraill	1,599	1,830	(231)
Trwyddedau pysgota	1,166	1,166	0
Rheoleiddio niwclear	1,339	1,375	(36)
Gwastraff peryglus	1,003	979	24
Gwaith adnoddau dŵr y gellir codi tâl amdano	684	684	0
Trwyddedu morol	300	300	0
Masnachu allyriadau	94	95	(1)
Cyfanswm	38,122	37,311	811

Cydnabyddir refeniw ar sail yr ystyriaeth a bennir mewn contract gyda'r cwsmer. Mae CNC yn cydnabod refeniw yn unol â'r pum cam a nodir yn IFRS 15 refeniw o gontractau gyda chwsmeriaid. Cydnabyddir refeniw pan fydd CNC yn cyflawni rhwymedigaeth perfformiad.

Mae incwm o daliadau ar gyfer rheoleiddio busnesau yng Nghymru i fonitro a rheoli eu heffaith ar yr amgylchedd, boed yn aer, dŵr neu dir, yn deillio o gyfuniad o ffioedd a thaliadau. Gellir rhannu incwm taliadau i ddau brif gategori: cais am drwydded neu hawlen y cydnabyddir refeniw ar ei chyfer ar adeg y cais, a'r tâl cynhaliaeth sy'n gysylltiedig â thrwyddedau a hawlenni, sy'n rhoi hawl gyfreithiol i'r cwsmer gyflawni ei weithrediad am gyfnod o amser o dan reoliad Cyfoeth Naturiol Cymru. Cydnabyddir incwm cynhaliaeth o'r fath wrth gael ei filio ar yr adeg y mae cyfnod y drwydded newydd yn cychwyn.

Ar gyfer trafodion masnachol, mae'r cwsmer yn derbyn ac yn defnyddio'r buddion a ddarperir ar yr un pryd, a chydabyddir y refeniw ar adeg benodol.

Yn unol â Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru, mae ffioedd a thaliadau yn cael eu pennu ar sail adennill costau llawn gan ystyried balansau'r cynllun. Mae gwargedion a diffygion cronodig sy'n ymwneud â'n cynlluniau taliadau yn cael eu trin fel incwm gohiriedig neu incwm cronodig yn dibynnu a yw'r cynllun codi tâl mewn gwaged neu ddiffyg. Dim ond pan fyddant wedi codi ar ddamwain o ganlyniad i amgylchiadau heb eu cynllunio yn unol â diffiniad Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru y mae'r balansau hyn yn cael eu trin fel incwm gohiriedig, neu lle mae cynllun yn y dyfodol i ddefnyddio'r balansau hynny. Ystyrir y balansau incwm gohiriedig a chronodig wrth bennu ffioedd a thaliadau blynyddoedd i ddod er mwyn cyflawni sefyllfa adennill costau dros gyfnod rhesymol o amser, nad yw, oherwydd gwahaniaethau amseru, yn cael ei ystyried yn briodol o fewn un flwyddyn ariannol.

Mae gennym drefniant trosiannol lle bydd balansau materol heb gynllun yn cael eu lleihau erbyn 31 Mawrth 2024. Mae'r driniaeth hon yn mynd y tu hwnt i'r meini prawf cydnabod refeniw safonol a amlinellir yn y paragraff cyntaf uchod.

Dyfarniad arwyddocaol

Gwneir dyfarniad ynghylch bodloni rhwymedigaethau perfformiad ar ffioedd a thaliadau ac incwm masnachol yn unol ag IFRS15. O fewn symiau derbyniadwy (nodyn 11) a symiau taladwy (nodyn 13), mae balansau incwm cronodig a gohiriedig ar gyfer ffioedd a thaliadau lle mae gwaged neu ddiffyg. Fel y soniwyd uchod, mae'n ofynnol i gynlluniau codi tâl adennill costau dros gyfnod rhesymol o amser, ac mae angen barnu wrth asesu'r ffactorau y tu ôl a fydd y gwaged neu'r diffyg yn arwain at sefyllfa adennill costau dros y cyfnod rhesymol hwn (a adroddir yn nodiadau 11 a 13).

Mae gwariant a ariennir gan gymorth grant wedi'i eithrio o'r tabl uchod. Nid yw'r tabl yn cynnwys effaith addasiadau pensiwn IAS 19, ond mae'n cynnwys cyfraniadau cyflogwyr yn ystod y flwyddyn i'r cynlluniau pensiwn, sy'n cael eu trosglwyddo i dalwyr taliadau. Yr amcan ariannol ar gyfer y cynlluniau codi tâl yw adennill costau yn llawn gan gynnwys dibrisiant cost cyfredol a chyfradd enillion ar asedau perthnasol.

Mae gweithgareddau allweddol pob adran yn cael eu rhestru isod:

- Taliadau tynnu – codi tâl ar fusnesau sy'n tynnu dŵr o afonydd neu ddŵr daear. Mae'r incwm a adroddir hefyd yn cynnwys elfennau eraill o incwm adnoddau dŵr.
- Gwaith adnoddau dŵr y gellir codi tâl amdano – incwm i adfer ymdrech adnoddau dŵr CNC ar lawr gwlad, megis costau gweithredol yn nalgylch Hafren Uchaf (ar ochr Cymru o'r ffin), sy'n dod o dan awdurdodaeth Asiantaeth yr Amgylchedd.
- Trwyddedau pysgota – codi tâl ar unigolion am drwyddedau i bysgota.
- Rheoliadau trwyddedau amgylcheddol: ansawdd dŵr – codi tâl am ollyngiadau gan fusnesau i'r amgylchedd.
- Rheoliadau trwyddedau amgylcheddol: gosodiadau – caniatáu rheoli a lleihau llygredd o weithgareddau diwydiannol.
- Rheoliadau trwyddedau amgylcheddol: rheoli gwastraff – trwyddedu ac eithriadau.
- Gwastraff peryglus – trwyddedu ar gyfer cynhyrchu, cludo neu dderbyn gwastraff peryglus.
- Masnachu allyriadau ac Ymrwymiad Lleihau Carbon – rheoleiddio busnesau o dan gynlluniau'r UE.
- Rheoleiddio niwclear – rheoleiddio safleoedd niwclear a rhai nad ydynt yn niwclear a safleoedd niwclear sy'n cael eu hadeiladu o'r newydd.
- Trwyddedau morol – rheoleiddio dyddodion, symudiadau, prosiectau adeiladu ar wely'r môr neu oddi tano a phob math o lusgrwydo.

- Diogelu'r amgylchedd mewn ffordd arall – trwyddedu ar gyfer cofrestru cludwyr gwastraff a broceriaid, llwythi trawsffiniol, trwyddedu cyfrifoldeb cynhyrchwyr am offer electronig a thrydanol gwastraff, cerbydau diwedd oes, biffenylau polyclorinedig, cydsyniadau amddiffyn rhag llifogydd, cydymffurfiaeth cronfeydd dŵr, cyngor cynllunio datblygu a rheoleiddio busnesau o dan gynlluniau fel rheoli peryglon damweiniau mawr.

7. Asedau anghyfredol

Mae dau gategori o asedau anghyfredol – asedau diriaethol a ddangosir yn Nodyn 7.1 ac asedau anniriaethol a ddangosir yn Nodyn 7.2.

Cydnabyddiaeth

Mae'r holl dir yn cael ei gyfalafu waeth beth fo'i werth. Y trothwy ar gyfer cyfalafu asedau eraill sydd ag oes economaidd ddefnyddiol o fwy na blwyddyn yw £5,000. Gellir grwpio eitemau unigol sy'n costio llai na £5,000 fel un ased os yw cyfanswm y gost yn fwy na £5,000, a bod yr asedau hyn yn gweithredu fel rhan o rwydwaith. Mae gwariant dilynol ar ased yn cael ei gyfalafu os bodlonir y meini prawf ar gyfer cyfalafu cychwynnol, ei bod hi'n debygol y bydd manteision economaidd ychwanegol i CNC ac y gellir mesur cost y gwariant yn ddibynadwy. Mae costau dilynol wedi'u cynnwys yn swm cario'r ased neu'n cael eu cydnabod fel ased ar wahân, os yw'n briodol.

Mae asedau ar brydles i bartïon allanol o dan brydles weithredol yn cael eu cyfalafu o dan y polisi cyfrifyddu priodol.

Gwneir dyfarniad i gategoreiddio gwariant fel gwaith cyfalaf a godir yn ystod y flwyddyn, ac asedau diriaethol ac anniriaethol.

Mesur

Adroddir ar yr holl asedau anghyfredol ar wahân i asedau treftadaeth ac asedau sy'n cael eu hadeiladu naill ai ar werth cyfredol yn y defnydd presennol neu werth teg yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol.

Mae asedau a ddsberthir fel asedau treftadaeth yn cynnwys tir mewn ardaloedd cadwraeth dynodedig. Mae'r tir hwn yn cael ei gadw i gefnogi diben CNC. Oherwydd natur amrywiol y tir a gedwir a gwerthoedd marchnad tebyg, mae Cyfoeth Naturiol Cymru o'r farn y byddai sicrhau prisiadau allanol yn golygu cost anghymesur. Felly, mae asedau treftadaeth yn cael eu dal ar gost. Cydnabyddir costau cadw (gwariant sy'n ofynnol i ddiogelu'r ased treftadaeth) yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr pan gânt eu gwario. Ceir rhagor o wybodaeth am asedau treftadaeth yn nodyn 7.1.3.

Mae peiriannau, offer technoleg gwybodaeth ac asedau anniriaethol oll yn asedau tymor byr a defnyddir cost hanesyddol wedi'i dibrisio fel procsi ar gyfer gwerth teg.

Mae asedau sydd wedi'u cyfalafu fel rhai sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu cludo ar gostau y gellir eu priodoli'n uniongyrchol i ddod â'r ased i'r lleoliad ac i'r cyflwr sy'n angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan reolwyr. Ni chânt eu hailbrisio ac fe'u trosglwyddir i'r categori asedau anghyfredol priodol pan fyddant wedi'u cwblhau ac yn barod i'w defnyddio.

Mynegeoio ac Ailbrisio

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r gwahanol fethodolegau priso a ddefnyddir ar gyfer y gwahanol categorïau o asedau a adroddir amdanynt yn nodyn 7.1

Sicrhawyd ansawdd y prisiadau a'r mynegeion a gymhwyswyd gan brif syrfëwr CNC. Roedd gan bob prisiwr ddigon o wybodaeth leol a chenedlaethol gyfredol o'r farchnad, a'r sgiliau a'r ddealltwriaeth i gyflawni'r prisiad yn gymwys.

Ymgwymerwyd â'r holl brisiadau yn unol â gofynion Llyfr Coch RICS.

Rhaglen Dreigl

Colofn Adrodd yn Nodyn 7.1	Dosbarthiad Ased	Methodoleg Priso	Dyddiad prisiad llawn diwethaf	Proses ar gyfer 2022/23	Prisiwr
Ystâd y Goedwig	Ystâd y Goedwig	Gwerth teg	31 Mawrth 2021	Prisiad interim	Savills
Tir Rhydd-ddaliad	Tir Amaethyddol – Ased ag Adeiladau	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Tir amaethyddol – heb adeiladau	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad interim	Mewnol
	Tir arall ar Ystâd y Goedwig	Gwerth teg	31 Mawrth 2021	Prisiad interim	Savills
	Tir Rhydd - ddaliad	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad interim	Mewnol
Tir arall	Ffermydd Gwynt	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Cynlluniau Hydro	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Mynediad trydydd parti	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Mastiau telegyfathrebu	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Prydlesau mwynau	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol

Colofn Adrodd yn Nodyn 7.1	Dosbarthiad Ased	Methodoleg Priso	Dyddiad prisiad llawn diwethaf	Proses ar gyfer 2022/23	Prisiwr
	Cytundebau eraill	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Forest Holidays	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Avison Young
Adeiladau	Anheddau	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Swyddfeydd a masnachol	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Adeiladau eraill (heb fod yn arbenigol)	Gwerth teg	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Prif swyddfeydd (arbenigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Siediau ceirw (arbenigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Toiledau (arbenigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Cuddfannau adar	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Canolfannau Ymwelwyr a Gwybodaeth (arbennigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
	Arall (arbenigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol

Colofn Adrodd yn Nodyn 7.1	Dosbarthiad Ased	Methodoleg Priso	Dyddiad prisiad llawn diwethaf	Proses ar gyfer 2022/23	Prisiwr
	Amaethyddol (arbenigol)	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Strwythurau Gweithredol	Dyfrdyllau	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Gorsaf fesur	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Lociau a choredau	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Strwythurau afonydd a'r môr	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Llifddorau	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Arall	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Gorsafoedd pwmpio	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol
Operational Structures	Tramwyfeyd d pysgod	Cost hanesyddol wedi'i haddasu	Amherthnasol	Mynegai SYG*	Mewnol

Colofn Adrodd yn Nodyn 7.1	Dosbarthiad Ased	Methodoleg Priso	Dyddiad prisiad llawn diwethaf	Proses ar gyfer 2022/23	Prisiwr
Strwythurau Gweithredol (Strwythurau Cyhoeddus)	Llwybrau pren	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Operational Structures (Public Structures)	Llwybrau beicio	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Operational Structures (Public Structures)	Arall	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Operational Structures (Public Structures)	Meysydd parcio	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Operational Structures (Public Structures)	Llwybrau cerdded	Cost amnewid dibrisiedig	31 Mawrth 2022	Prisiad llawn	Mewnol
Asedau Biolegol	Asedau Biolegol	Gwerth teg	31 Mawrth 2021	Prisiad interim	Savills
Asedau Treftadaeth	Asedau Treftadaeth	Cost hanesyddol	Ddim yn berthnasol	Delir ar gost	Amherthnasol
Asedau hawl i ddefnyddio (lesoedd hedyn pupur)	Ystâd y Goedwig	Gwerth teg	31 Mawrth 2021	Prisiad interim	Savills

* SYG - Swyddfa Ystadegau Gwladol

Mae Ystâd y Goedwig, tir, adeiladau a strwythurau cyhoeddus wedi cael eu priso'n llawn yn broffesiynol bob pum mlynedd yn y gorffennol yn unol â safonau gwerthuso a phrisio Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) (y Llyfr Coch).

Yn 2020/21 sefydlwyd rhaglen dreigl ar gyfer prisiadau llawn. Darperir y prisiadau ar 31 Mawrth 2023 gan gwmnïau perthnasol y Syrfewyr Siartredig neu gan briswyr mewnol. Lle cynhaliwyd prisiad llawn, nodir hyn yn y tabl uchod. Rhwng y prisiadau llawn hyn, mae asedau'n cael eu priso'n rheolaidd bob blwyddyn.

Lle cynhaliwyd prisiadau mewnol, fe'u cyflawnwyd gan ein tîm mewnol o syrfewyr siartredig, o dan gyfarwyddyd y prif syrfëwr.

Lle nad oes prisiad wedi'i gynnal, cyflwynwyd y cyfraddau mynegeio priodol gan y prif syrfëwr.

Ar gyfer strwythurau gweithredol, byddai FReM yn disgwyl i ni ddefnyddio'r dull cost amnewid dibrisiedig. Ar gyfer CNC, mae hynny'n anymarferol ac nid yw'n gost-effeithiol, felly rydym wedi defnyddio cost hanesyddol wedi'i haddasu fel procsi ar gyfer cost amnewid dibrisiedig i roi gwerth teg i ni.

Mae addasiadau sy'n codi o fynegeio ac ailbrisiadau yn mynd i'r gronfa ailbrisio oni bai bod y balans wrth gefn mewn perthynas ag ased penodol wedi'i ddefnyddio'n llawn yn erbyn ailbrisiad disgynnol, ac os felly, cydnabyddir y symudiad yn y datganiad o wariant net cynhwysfawr. Trosglwyddir unrhyw ostyngiadau parhaol mewn gwerth i'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

Dibrisiant ac amorteiddiad

Nid yw tir (ystâd y goedwig a thir heblaw coedwig) a hawliau anniriaethol i dir yn cael eu dibrisio, oni bai bod y tir yn elfen hanfodol o strwythur gweithredol. Mae'r asedau hyn yn cael eu dibrisio dros oes y strwythur gweithredol perthnasol. Nid yw asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu dibrisio nes eu bod yn gallu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan reolwyr.

Mae cerbydau a ddangosir yn y categori peiriannau yn cael eu dibrisio ar sail cydbwysedd sy'n lleihau ar gyfradd o 21%. Mae pob ased arall yn cael ei ddibrisio/amorteiddio ar sail llinell syth dros eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwylidig. Codir dibrisiant ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ym mis ei waredu, ond nid ym mis ei gaffael.

Gwneir dyfarniad ar yr oes economaidd ddefnyddiol sy'n ffurfio sylfaen i'r cyfnod y mae eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu dibrisio ac asedau anniriaethol yn cael eu hamorteiddio. Mae amcangyfrif o oes asedau yn cael ei hadolygu a'i haddasu os yw'n briodol ar bob dyddiad adrodd. Y prif oesoedd defnyddiol a ddefnyddir at ddibenion dibrisiant yw:

Categori'r ased	Prif oes ddefnyddiol
Asedau diriaethol	
Adeiladau ac Anheddau	10 - 60 mlynedd
Peiriannau	4 - 25 mlynedd
Technoleg Gwybodaeth	3 - 10 mlynedd
Strwythurau Gweithredol	5 - 100 mlynedd

Asedau anniriaethol	
Trwyddedau meddalwedd	5 - 25 mlynedd
Trwyddedau eraill	5 - 50 mlynedd
Datblygiadau meddalwedd	3 - 10 mlynedd
Gwefan	5 - 10 mlynedd

Mae'r ystod yn yr oesoedd defnyddiol uchod yn adlewyrchu'r amrywiaeth o asedau yn y categorïau asedau. Byddai asedau gwella lesddaliad yn eithriad, sydd â'r un oes â'r les gymharol.

Mae trwyddedau eraill hefyd yn cynnwys asedau a ddelir am byth.

Mae gan y mwyafrif o asedau yn y categorïau hyn oesoedd defnyddiol yn yr ystodau hyn.

Gwarediadau

Pan waredir ar ased, caiff ei swm cario ei ddileu yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth ei waredu. Mae derbyniadau o warediadau (os oes rhai) hefyd yn cael eu credydu i'r enillion neu'r colledion wrth eu gwaredu. Trosglwyddir unrhyw enillion ailbrizio a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrizio i'r gronfa gyffredinol.

Cronfa Ailbrizio

Mae'r gronfa ailbrizio yn dangos yr enillion a wnaed gan CNC sy'n deillio o godi gwerth asedau anghyfredol. Mae'r balans yn lleihau pan fydd asedau ag enillion cronus:

- Yn cael eu hailbrizio tuag i lawr neu wedi'u gwanhau a chollir yr enillion.
- Yn cael eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau a chaiff yr enillion eu defnyddio trwy ddibrisiant.
- Yn cael eu gwaredu a gwireddir yr enillion.

Mae swm sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiant a godir ar swm cario ailbrizio'r asedau a dibrisiant yn seiliedig ar gost wreiddiol yr ased yn cael ei drosglwyddo o'r gronfa ailbrizio i'r gronfa gyffredinol.

Amhariad

Mae asedau anghyfredol yn cael eu hadolygu o ran amhariad bob blwyddyn. Cydnabyddir amhariadau pan fydd swm adferadwy asedau anghyfredol yn disgyn yn is na'u gwerth llyfr net, o ganlyniad naill ai i gwmp mewn gwerth oherwydd amodau'r farchnad, colled mewn budd economaidd neu ostyngiad mewn potensial gwasanaeth. Mae ailbrisiadau disgynnol sy'n deillio o newidiadau yng ngwerth y farchnad yn arwain at amhariad pan fydd yr ased yn cael ei ailbrizio yn is na'i swm cario cost hanesyddol yn unig. Mae'r FReM yn ei gwneud yn ofynnol mai'r colledion amharu hynny nad ydynt yn deillio o ddefnydd clir o fudd economaidd neu

ostyngiad mewn potensial gwasanaeth yn unig y dylid eu gosod yn gyntaf yn erbyn unrhyw falans cronedig yn y gronfa ailbriso. Cydnabyddir unrhyw swm yn ychwanegol at hyn yn amhariad trwy'r datganiad o wariant net cynhwysfawr. Dylid cymryd colledion amhariad sy'n codi o ddefnydd clir o fudd economaidd neu ostyngiad mewn potensial gwasanaeth yn llawn i'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr. Trosglwyddir swm i werth yr amhariad o'r gronfa ailbriso i'r gronfa gyffredinol ar gyfer yr asedau unigol dan sylw.

Asedau anghyfredol a gedwir i'w gwerthu

Mae asedau anghyfredol yn cael eu dosbarthu fel asedau a gedwir i'w gwerthu os bydd y swm cario yn cael ei adfer yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy ddefnydd parhaus, ac ystyrir bod gwerthiant o fewn 12 mis i'r dyddiad adrodd yn debygol iawn, bod y rheolwyr wedi ymrwymo i werthu a bod yr ased yn cael ei farchnata'n weithredol yn ei gyflwr presennol am bris sy'n rhesymol mewn perthynas â'i gyflwr presennol.

Daw dibrisiant i ben ar unwaith wrth dddosbarthu'r asedau fel rhai sy'n cael eu dal i'w gwerthu. Fe'u nodir ar y lefel isaf o'u swm cario a'u gwerth teg llai costau i'w gwerthu, ac fe'u cofnodir fel asedau cyfredol yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol.

7.1 Asedau anghyfredol diriaethol

	Ystad y goedwig	Tir arall	Adeiladau	Peiriannau	Technoleg gwybodaeth	Strwythurau gweithredol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	Asedau biolegol	Asedau treftadaeth	Cyfanswm asedau diriaethol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu Brisiad											
Ar 1 Ebrill 2022	1,723,640	204,473	14,570	26,231	13,709	87,592	3,335	2,073,550	547,790	7,403	2,538,743
Trosglwyddiad i ased hawl i ddefnyddio	(48,317)	(4,093)	0	0	0	0	0	(52,410)	0	0	(52,410)
Ychwanegiadau	1,858	201	0	1,657	0	167	2,414	6,297	0	71	6,368
Asedau a gomisiynwyd yn ystod y flwyddyn	395	324	0	1,142	0	348	(2,209)	0	0	0	0
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	(209)	(788)	(2,117)	(7)	(157)	(16)	(3,294)	0	0	(3,294)
Symud o / (i) a gedwir i werthu	(9)	217	254	79	0	0	0	541	0	0	541
Torri coed	(19,218)	0	0	0	0	0	0	(19,218)	(7,290)	0	(26,508)
Mynegeo ac ailbriso	129,093	45,065	463	0	0	6,606	1	181,228	(2,636)	0	178,592
Aiddosbarthiad	0	133	(133)	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	1,787,442	246,111	14,366	26,992	13,702	94,556	3,525	2,186,694	447,864	7,747	2,642,032

	Ystad y goedwig £'000	Tir arall £'000	Adeiladau £'000	Peiriannau £'000	Technoleg gwybodaeth £'000	Strwythurau gweithredol £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £'000	Asedau biolegol £'000	Asedau treftadaeth £'000	Cyfanswm asedau diriaethol £'000
Dibrisiant											
Ar 1 Ebrill 2022	0	0	105	16,748	12,805	23,536	0	53,194	0	0	53,194
Taliadau yn ystod y flwyddyn	0	0	944	1,690	149	3,403	0	6,186	0	0	6,186
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	0	(5)	(1,685)	(7)	(31)	0	(1,728)	0	0	(1,728)
Symud o / (i) a gedwir i werthu	0	0	108	43	0	0	0	151	0	0	151
Mynegeo ac ailbriso	0	(2)	6	0	0	1,668	0	1,672	0	0	1,672
Ailddosbarthiad	0	2	(2)	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	0	0	1,156	16,796	12,947	28,576	0	59,475	0	0	59,475
Swm cario											
Ar 1 Ebrill 2022	1,723,640	204,473	14,465	9,483	904	64,056	3,335	2,020,356	457,790	7,403	2,485,549
Ar 31 Mawrth 2023	1,787,442	246,111	13,210	10,196	755	65,980	3,525	2,127,219	447,864	7,474	2,582,557

Mae asedau y penderfynwyd eu bod yn cael eu dal dan brydles wedi'u trosglwyddo i nodyn 8.1 ar ôl gweithredu IFRS 16. Gweler nodyn 8 am fanylion pellach.

Mae'r adeiladau'n cynnwys anheddau sydd â swm cario o £344k. Mae'r adeiladau eraill yn swyddfeydd a chanolfannau gwaith.

Y swm a gedwir yn y Gronfa Ailbriso ar gyfer asedau diriaethol ar 31 Mawrth 2023 oedd £2,028,174k.

Ffigurau cymharol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

	Ystad y goedwig £'000	Tir arall £'000	Adeiladau £'000	Peiriannau £'000	Technoleg gwybodaeth £'000	Strwythurau gweithredol £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £'000	Asedau biolegol £'000	Asedau treftadaeth £'000	Cyfanswm asedau diriaethol £'000
Cost neu Brisiad											
Ar 1 Ebrill 2021	1,411,996	184,549	16,836	25,263	13,990	83,816	5,098	1,741,548	360,940	7,403	2,109,891
Ychwanegiadau	0	4,635	0	688	29	161	2,641	8,154	0	0	8,154
Asedau a gomisiynwyd yn ystod y flwyddyn	0	0	0	1,411	198	2,169	(3,778)	0	0	0	0
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	(625)	(2,151)	(1,509)	(508)	(2,817)	0	(7,610)	0	0	(7,610)
Symud o / (i) a gedwir i werthu	0	280	(54)	259	0	0	0	485	0	0	485
Torri coed	(20,557)	0	0	0	0	0	0	(20,557)	(7,797)	0	(28,354)
Mynegeoio ac ailbriso	332,201	15,653	(254)	0	0	3,949	0	351,549	104,647	0	456,196
Ailddosbarthiad	0	(19)	193	119	0	314	(626)	(19)	0	0	(19)
Ar 31 Mawrth 2022	1,723,640	204,473	14,570	26,231	13,709	87,592	3,335	2,073,550	457,790	7,403	2,538,743
Dibrisiant											
Ar 1 Ebrill 2021	0	0	3,157	16,085	13,182	21,034	0	53,458	0	0	53,458

	Ystad y goedwig £'000	Tir arall £'000	Adeiladau £'000	Peiriannau £'000	Technoleg gwybodaeth £'000	Strwythurau gweithredol £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £'000	Asedau biolegol £'000	Asedau treftadaeth £'000	Cyfanswm asedau diriaethol £'000
Taliadau yn ystod y flwyddyn	0	0	604	1,685	131	3,483	0	5,903	0	0	5,903
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	0	(377)	(1,321)	(508)	(104)	0	(2,310)	0	0	(2,310)
Symud o / (i) a gedwir i werthu	0	0	(87)	268	0	0	0	181	0	0	181
Mynegeo ac ailbriso	0	0	(3,192)	7	0	(853)	0	(4,038)	0	0	(4,038)
Aiddosbarthiad	0	0	0	24	0	(24)	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2022	0	0	105	16,748	12,805	23,536	0	53,194	0	0	53,194
Swm cario											
Ar 1 Ebrill 2021	1,411,996	184,549	13,679	9,178	808	62,782	5,098	1,688,090	360,940	7,403	2,056,433
Ar 31 Mawrth 2022	1,723,640	204,473	14,465	9,483	904	64,056	3,335	2,020,356	457,790	7,403	2,485,549

Cyllido Asedau	Ystad y goedwig £'000	Tir arall £'000	Adeiladau £'000	Peiriannau £'000	Technoleg gwybodaeth £'000	Strwythurau gweithredol £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer £'000	Asedau biolegol £'000	Asedau treftadaeth £'000	Cyfanswm asedau diriaethol £'000
Yn eiddo	1,675,323	200,380	14,465	9,483	904	64,056	3,335	1,967,946	457,790	7,403	2,433,139

Cyllido Asedau	Ystad y goedwig	Tir arall	Adeiladau	Peiriannau	Technoleg gwybodaeth	Strwythurau gweithredol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	Asedau biolegol	Asedau treftadaeth	Cyfanswm asedau diriaethol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar brydles	48,317	4,093	0	0	0	0	0	52,410	0	0	52,410
Swm cario ar 31 Mawrth 2022	1,723,640	204,473	14,465	9,483	904	64,056	3,335	2,020,356	457,790	7,403	2,485,549

Mae'r adeiladau'n cynnwys anheddau sydd â swm cario o £788,000. Mae'r adeiladau eraill yn swyddfeydd a chanolfannau gwaith.

Y swm a gedwir yn y Gronfa Ailbrisiio ar gyfer asedau diriaethol ar 31 Mawrth 2022 oedd £1,925,564k.

7.1.1 Ystâd y goedwig gan gynnwys asedau biolegol

Mae perchnogaeth gyfreithiol dros ystâd coetir Llywodraeth Cymru wedi'i breinio gyda Gweinidogion Cymru. Fe'i cynhwysir yn Natganiad Sefyllfa Ariannol CNC gan fod CNC yn gyfrifol am y risgiau a'r gwobrau ariannol sy'n gysylltiedig â'r ystâd, ac sy'n ymgymryd â phob gweithgaredd mewn perthynas â rheoli'r ystâd. Mae'r ystâd yn yn cynnwys tir a phren sy'n tyfu. Mae perchnogaeth gyfreithiol ar bren, gan gynnwys coed heb eu torri, wedi'i freinio yn CNC.

Mae coetiroedd a choedwigoedd yn cael eu cadw a'u rheoli'n bennaf i gyflawni'r amcanion rheoli coedwigoedd cynaliadwy a nodir yn Coetiroedd Cymru (strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer coetiroedd a choed). Gellir rhannu eu diben rhwng economaidd (cyfraniad at economi ffyniannus a chynaliadwy Cymru) ac eraill (cymdeithasol, amgylcheddol, newid yn yr hinsawdd). O dan safon cyfrifeg ryngwladol 41 (amaethyddiaeth), rhaid dosbarthu pren a dyfir at bwrpas economaidd fel asedau biolegol. Mae gweddill y pren, ynghyd â'r holl dir sylfaenol, yn cael ei ddsbarthu fel eiddo, peiriannau ac offer a chyfeirir ato fel ystâd y goedwig.

Mae addasiadau sy'n codi o ailbriso ystâd y goedwig yn cael eu cludo i'r gronfa ailbriso a'u rhyddhau i'r gronfa gyffredinol pan wireddir enillion wrth dorri coed. Cydnabyddir addasiadau sy'n codi o ailbriso asedau biolegol yn y datganiad o wariant net cynhwysfawr yn y flwyddyn ailbriso.

Technegau amcangyfrif, rhagdybiaethau a dyfarniadau

Mae elfennau o'r prisiad ac felly cyfrifo'r asedau hyn yn dibynnu ar dechnegau amcangyfrif.

Nid yw'n cael ei ystyried yn gost-effeithiol i gynnal prisiad proffesiynol allanol llawn, gan gynnwys pob rhan o goetir. Yn dilyn cyngor gan briswyr cymwys, bernir y gellir cael prisiad rhesymol trwy gynnal prisiadau o sampl ar hap o safleoedd sy'n cynrychioli rhwng 8% a 10% o'r ystâd ac yna allosod y rhain ar gyfer yr ystâd gyfan, gan ddefnyddio'r ffactorau lleoliad, rhywogaeth, oedran ac ansawdd (dosbarth cynnyrch) y coed.

Ystyrir hefyd fod y dystiolaeth fwyaf priodol o werth yn seiliedig ar y farchnad yn deillio o'r farchnad ar gyfer gwerthu coetiroedd a choedwigoedd dros 50 hectar mewn arwynebedd. Cydnabyddir y gall fod ystod eang o werthoedd o hyd a gall y rhain fod yn ddyfarniadau ychydig yn oddrychol. Felly, bydd unrhyw brisiad o goedwigoedd yn dibynnu rhywfaint ar farn broffesiynol. Yn dilyn hynny, mae'r priswyr allanol yn dosrannu gwerthoedd i dir a phren. Amcangyfrifir bod gwerth tir ar les 15% yn llai na thir rhydd-ddaliadol.

Rhannwyd coed rhwng asedau biolegol ac eiddo, offer a chyfarpar gan staff CNC, gan ddefnyddio dyfarniadau ac amcangyfrifon. Gwnaed asesiad o'r gyfran a gedwir yn bennaf at ddibenion economaidd, a defnyddiwyd y ganran hon i bennu gwerth coed a ddsbarthwyd fel ased biolegol. Pe bai tir yn cael ei gaffael neu ei waredu a fyddai'n creu newid llwyr yn yr ystâd goedwig sydd gennym o ddeg y cant neu fwy, byddai adolygiad dros dro o'r asesiad yn cael ei gynnal. Ni fu unrhyw newid o'r fath yn ystod y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023. Y rhaniad canrannol ar hyn o bryd yw 27.5% ar gyfer asedau biolegol a 72.5% ar gyfer eiddo, offer a chyfarpar. Fel sy'n ofynnol o dan IAS 41, mae gwerth teg asedau biolegol yn cael ei leihau yn ôl y costau amcangyfrifedig i'r pwynt gwerthu. Amcangyfrifir bod y costau hyn yn 10% o werthoedd pren ac yn adlewyrchu costau gwerthu'r coetir neu'r goedwig.

7.1.2 Ffermydd gwynt

Mae rhywfaint o dir ystâd y goedwig yn cael ei brydlesu i bartïon allanol fel safleoedd fferm wynt. Rhennir datblygiad fferm wynt yn dri cham. Mae angen math gwahanol o gytundeb lesddaliad ar bob cam.

- Y cam cyntaf yw'r Cytundeb Les Opsiwn. Mae hyn yn rhoi'r hawl i ddatblygwr y fferm wynt arfer yr opsiwn i adeiladu ar y tir. Ar y cam hwn, mae CNC yn cael ffi opsiwn yn seiliedig ar fformiwla ariannol a nodir yn y cytundeb.
- Yr ail gam yw'r Cytundeb Les Datblygu. Mae caniatâd cynllunio wedi'i roi ac mae'r gwaith adeiladu yn digwydd yn ystod y cam hwn. Yn debyg i'r cam cyntaf, mae CNC yn cael ffi opsiwn yn seiliedig ar fformiwla ariannol a nodir yn y cytundeb.
- Y trydydd cam yw'r Cytundeb Les Weithredol. Mae'r fferm wynt yn gwbl weithredol ac yn cynhyrchu trydan. Mae CNC yn cael dwy elfen o incwm; rhent sylfaenol gwarantedig a rhent breindal yn seiliedig ar gynhyrchu trydan.

Mae lesioedd ar gyfer ffermydd gwynt sydd yn y cyfnod datblygu neu weithredu yn cael eu cyfalafu fel ased tir o fewn tir arall yn nodyn 7.1. Mae pedair (2021/22 : pedair) fferm wynt wedi'u cynnwys o fewn eiddo, offer a chyfarpar. Ar y pwynt cyfalafu, mae gwerth y tir yn cael ei dynnu o brisiad Ystâd y Goedwig a ddatgelir o fewn Tir Arall ac sydd wedi'i gynnwys gyda phrisiad y fferm wynt. Cynhelir prisiad llyfr coch RICS ar y pwynt cydnabod. Ar 31 Mawrth 2023, darparwyd prisiad llawn ar gyfer y pedair fferm wynt yn unol a'r rhaglen dreigl a amlinellwyd yn nodyn 7.

Dangosir gwerthoedd unigol y ffermydd gwynt isod.

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Cefn Croes	12,068	6,960
Pen y Cymoedd	86,004	88,645
Gorllewin Brechfa	44,284	17,235
Clocaenog	32,211	34,805
Cyfanswm	174,567	147,645

Mae dwy fferm wynt arall yn y cam Cytundeb Les Opsiwn ar hyn o bryd. Dim ond dau gam fydd ar gyfer y ffermydd gwynt hyn wrth i'r cam datblygu a'r cam gweithredu gael eu huno. Bydd y rhain yn cael eu cyfalafu pan fyddant yn symud i'r cam nesaf.

7.1.3 Asedau treftadaeth

Mae asedau treftadaeth yn asedau diriaethol sydd â rhinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol sy'n cael eu cadw a'u cynnal yn bennaf am eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant. Y bwriad yw eu cadw mewn ymddiriedaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol.

Mae ein gwarchodfeydd natur cenedlaethol yn bodloni'r meini prawf ar gyfer asedau treftadaeth. Maent yn cynnwys tir anweithredol mewn ardaloedd cadwraeth dynodedig a sefydlwyd i warchod ac i ganiatáu i bobl astudio eu bywyd gwyllt, cynefinoedd neu nodweddion daearegol o ddiddordeb arbennig. Mae'r tir hwn yn cael ei gadw ar gyfer cadwraeth ac at ddefnydd cyhoeddus cynaliadwy.

O dan ddehongliad FReM o IAS 16 (eiddo, offer a chyfarpar), mae'r asedau hyn wedi'u cyfalafu ar gost.

Ar 31 Mawrth 2023, mae CNC yn rheoli 56 o warchodfeydd natur cenedlaethol Cymru, naill ai'n gyfan gwbl, neu mewn partneriaeth, ac un warchodfa natur forol (MNR). Prynwyd un ased treftadaeth am £71k (2021/22: £dim) yn ystod y flwyddyn.

Oherwydd natur amrywiol y tir a gedwir a gwerthoedd marchnad tebyg, mae Cyfoeth Naturiol Cymru o'r farn y byddai sicrhau prisiadau allanol yn golygu cost anghymesur. Felly, mae asedau treftadaeth yn cael eu dal ar gost. Cydnabyddir costau cadw (gwariant sy'n ofynnol i ddiogelu'r ased treftadaeth) yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr pan gânt eu gwario.

Symudiadau asedau treftadaeth dros bedair mlynedd

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans agoriadol	7,000	7,099	7,403	7,403
Ychwanegiadau	0	304	0	71
Aiddosbarthiadau	99	0	0	0
Balans terfynol	7,099	7,403	7,403	7,474

Mae rhagor o wybodaeth am asedau a pholisïau treftadaeth CNC ar gaffael, cadw, rheoli, gwaredu a mynediad at asedau treftadaeth ar wefan CNC yn: [Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol](#)

7.2 Asedau anghyfredol anniriaethol

	Trwyddedau meddalwedd £'000	Trwyddedau eraill £'000	Gwariant datblygu meddalwedd £'000	Gwefan £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm asedau anniriaethol £'000
Cost neu brisiad						
At 1 Ebrill 2022	5,722	2,356	32,971	486	8,792	50,327
Ychwanegiadau	0	0	374	0	6,746	7,120
Asedau a gomisiynwyd yn ystod y flwyddyn	81	0	4,977	0	(5,058)	0
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	0	(42)	0	0	(42)
Mynegeio ac ailbriso	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthiad	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	5,803	2,356	38,280	486	10,480	57,405
Amorteiddiad						
Ar 1 Ebrill 2022	3,964	60	16,215	486	0	20,725
Taliadau yn ystod y flwyddyn	530	12	4,532	0	0	5,074
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	0	0	(41)	0	0	(41)

	Trwyddedau meddalwedd	Trwyddedau eraill	Gwariant datblygu meddalwedd	Gwefan	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm asedau anniriaethol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Mynegeio ac ailbrisió	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthiad	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	4,494	72	20,706	486	0	25,758
Swm cario						
Ar 1 Ebrill 2022	1,758	2,296	16,756	0	8,792	29,602
Ar 31 Mawrth 2023	1,309	2,284	17,574	0	10,480	31,647

Mae asedau y penderfynwyd eu bod yn cael eu dal dan brydles wedi'u trosglwyddo i nodyn 8.1 ar ôl gweithredu IFRS 16. Gweler nodyn 8 am fanylion pellach.

Y swm a gedwir yn y Gronfa Ailbrisió ar gyfer yr asedau hyn ar 31 Mawrth 2023 oedd £601k

Ffigurau cymharol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

	Trwyddedau meddalwedd £'000	Trwyddedau eraill £'000	Gwariant datblygu meddalwedd £'000	Gwefan £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm asedau anniriaethol £'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2021	9,581	2,337	24,610	477	9,992	46,997
Ychwanegiadau	298	0	1,239	0	6,168	7,705
Asedau a gomisiynwyd yn ystod y flwyddyn	0	0	5,746	9	(5,755)	0
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	(504)	0	(2,277)	0	(1,613)	(4,394)
Mynegeio ac ailbrizio	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthiad	(3,653)	19	3,653	0	0	19
Ar 31 Mawrth 2022	5,722	2,356	32,971	486	8,792	50,327
Amorteiddiad						
Ar 1 Ebrill 2021	7,021	48	12,186	434	0	19,689
Taliadau yn ystod y flwyddyn	453	12	3,280	52	0	3,797
Gwarediadau, dadgydnabod a dileu	(490)	0	(2,271)	0	0	(2,761)

	Trwyddedau meddalwedd £'000	Trwydedau eraill £'000	Gwariant datblygu meddalwedd £'000	Gwefan £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm asedau anniriaethol £'000
Mynegeio ac ailbriso	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthiad	(3,020)	0	3,020	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2022	3,964	60	16,215	486	0	20,725
Swm cario						
Ar 1 Ebrill 2021	2,560	2,289	12,424	43	9,992	27,308
Ar 31 Mawrth 2022	1,758	2,296	16,756	0	8,792	29,602

Cyllido asedau	Trwyddedau meddalwedd £'000	Trwydedau eraill £'000	Gwariant datblygu meddalwedd £'000	Gwefan £'000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu £'000	Cyfanswm asedau anniriaethol £'000
Yn eiddo	1,758	2,296	16,756	0	8,792	29,602
Swm cario ar 31 Mawrth 2022	1,758	2,296	16,756	0	8,792	29,602

Y swm a gedwir yn y gronfa ailbriso ar gyfer yr asedau hyn ar 31 Mawrth 2022 oedd £625k.

8. Lesoedd

Mae “Lesoedd” IFRS 16 wedi’u rhoi ar waith o 1 Ebrill 2022; mae hyn yn cyflwyno model cyfrifyddu lesddeiliad sengl sy'n ei gwneud yn ofynnol i lesddeiliad gydnabod asedau a rhwymedigaethau ar gyfer pob les (ac eithrio'r eithriadau a amlinellir isod).

Mewn perthynas â lesddeiliaid, mae IFRS 16 yn dileu'r gwahaniaeth rhwng lesoedd gweithredu a chyllid ac yn cyflwyno model cyfrifyddu sengl sy'n ei gwneud yn ofynnol i lesddeiliad gydnabod asedau a rhwymedigaethau lesoedd ('hawl i ddefnyddio').

Mae'r diffiniad o les wedi'i ddiweddarau o dan IFRS 16, mae mwy o bwyslais ar allu rheoli'r defnydd o ased a nodir mewn contract.

Gweithredu a Rhagdybiaethau

Mae CNC wedi gweithredu IFRS 16 gan ddefnyddio'r dull ôl-weithredol addasedig ac felly nid yw gwybodaeth gymharol wedi'i hailddatgan ac mae'n parhau i gael ei hadrodd o dan IAS 17, “Lesoedd”. Mae effaith gronol mabwysiadu IFRS 16 wedi'i chynnwys fel addasiad i ecwiti ar ddechrau'r cyfnod cyfredol. Mae lesoedd gweithredu IAS 17 wedi'u cynnwys yn y SoFP fel ased hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth les am y tro cyntaf gyda newidiadau'n cael eu gwneud drwy'r gronfa gyffredinol fel addasiad dal i fyny cronol. Mae cyfrifiad yr ased hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth les wedi'i nodi isod.

Mae CNC wedi ehangu'r diffiniad o les i gynnwys trefniadau heb unrhyw gost ynghlwm wrthynt. Mae lesoedd hedyn pupur yn enghreifftiau o'r rhain; cânt eu diffinio gan Drysorlys EM fel taliadau les sy'n sylweddol is na gwerth y farchnad. Mae'r asedau hyn yn cael eu prisio'n deg ar gydnabyddiaeth gychwynnol. Wrth drosglwyddo, mae unrhyw wahaniaethau rhwng y rhwymedigaeth les ddisgowntedig a'r ased hawl i ddefnyddio yn cael eu cynnwys trwy ddal i fyny cronol. Mae unrhyw wahaniaethau rhwng ased hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth les ar gyfer lesoedd newydd ar ôl gweithredu IFRS 16 yn cael eu cofnodi o fewn incwm yn y SoCNE.

Yn unol ag FReM, nid yw CNC wedi cydnabod asedau hawl i ddefnyddio a rhwymedigaethau lesoedd ar gyfer y lesoedd canlynol:

- asedau anniriaethol;
- elfennau nad ydynt yn lesoedd o gontractau lle bo'n berthnasol;
- asedau gwerth isel (pennir y rhain i fod yn unol â throthwyon cyfalafu ar Eiddo, Offer a Chyfarpar ac eithrio cerbydau y tybiwyd nad ydynt o werth isel) a;
- lesoedd sydd â chyfnod o 12 mis neu lai.

Mae CNC wedi asesu'r holl gontractau yr ymrwymwyd iddynt, ac nad oeddent wedi dod i ben ar 1 Ebrill 2022.

Polisi yn berthnasol o 1 Ebrill 2022

Ar ddechrau contract, mae CNC yn asesu a yw contract yn les, neu'n cynnwys les. Mae contract yn les, neu'n cynnwys les os yw'r contract yn cyfleu'r hawl i reoli'r defnydd o ased a nodwyd am

gyfnod o amser. Mae hyn yn cynnwys asedau nad oes unrhyw gost ynghlwm wrthynt. Er mwyn asesu a yw contract yn cyfleu'r hawl i reoli'r defnydd o ased a nodwyd, bydd CNC yn ystyried:

- A yw'r contract yn ymwneud â defnyddio ased a nodwyd;
- A oes gan CNC yr hawl i gael y rhan fwyaf o'r budd economaidd o ddefnyddio'r ased drwy gydol y cyfnod defnyddio; ac
- A oes gan CNC yr hawl i gyfarwyddo'r defnydd o'r ased.

Cymhwysir y polisi i gontractau yr ymrwymir iddynt, neu a newidiwyd, ar neu ar ôl 1 Ebrill 2022.

Bydd CNC yn asesu a yw'n weddol sicr y bydd yn arfer opsiynau toriad neu opsiynau estyniad ar ddyddiad cychwyn y les. Bydd hyn yn cael ei ailasesu os bydd digwyddiadau arwyddocaol neu newidiadau mewn amgylchiadau nas rhagwelwyd.

Fel Lesddeiliad

Asedau hawl i ddefnyddio

O dan IFRS 16 mae CNC yn cydnabod asedau hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth les ar y dyddiad cychwyn. Mae'r ased hawl i ddefnyddio yn cael ei fesur i ddechrau ar gost, sy'n cynnwys swm cychwynnol y rhwymedigaeth les wedi'i addasu ar gyfer costau uniongyrchol cychwynnol, rhagdaliadau neu gymhellion, a chostau sy'n ymwneud ag adfer ar ddiwedd les.

Mae asedau hawl i ddefnyddio yn cael eu mesur naill ai ar werth teg neu werth cyfredol mewn defnydd presennol yn unol ag asedau eiddo, offer a chyfarpar. Defnyddir y model mesur costau yn IFRS 16 fel procsi priodol ar gyfer gwerth cyfredol mewn defnydd presennol neu werth teg ar gyfer y mwyafrif o lesioedd.

Mae'r ased hawl i ddefnyddio'n cael ei ddibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth o'r dyddiad cychwyn hyd at ddiwedd cyfnod y les.

Mae CNC yn cymhwyso IAS 36 Amhariad ar Asedau i bennu a oes amhariad ar yr ased hawl i ddefnyddio ac i roi cyfrif am unrhyw golled amhariad a nodwyd. Mae hyn yn disodli'r gofyniad blaenorol i gydnabod darpariaeth ar gyfer contractau les beichus.

Cyflwynir asedau hawl i ddefnyddio, gan gynnwys addasiadau trosiannol, yn nodyn 8.1.

Rhwymedigaethau lesioedd

Mae rhwymedigaeth les yn cael ei mesur i ddechrau ar werth presennol y taliadau les nad ydynt yn cael eu talu ar y dyddiad cychwyn, wedi'u disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sydd ymhlyg yn les, neu os na ellir pennu hynny'n rhwydd, gan ddefnyddio'r gyfradd a bennir ym mhapurau'r System Gwariant Cyhoeddus (SGC) a gyhoeddwyd gan Drysorlys ei Fawrhydi. Cyhoeddir cyfraddau SGC yn flynyddol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Y gyfradd ddisgownt a gymhwyswyd adeg y cyfnod trosiannol, ac ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023, oedd 0.95%.

Mae taliad y les yn cael ei fesur ar gost wedi'i hamorteiddio gan ddefnyddio'r dull llog effeithiol. Caiff ei ail-fesur pan fydd newid mewn taliadau les yn y dyfodol yn deillio o newid yn y mynegai neu'r gyfradd, os oes newid yn amcangyfrifon y grŵp o'r swm y disgwylir iddo fod yn daladwy o dan warant gwerth gweddilliol, neu os oes newid taliad les sefydlog diwygiedig mewn sylwedd.

Mae taliadau lesoedd sydd wedi'u cynnwys wrth fesur rhwymedigaeth y les yn cynnwys y canlynol:

- Taliadau sefydlog, gan gynnwys taliadau sefydlog mewn sylwedd;
- Taliadau les amrywiol sy'n dibynnu ar fynegai neu gyfradd, a fesurwyd i ddechrau gan ddefnyddio'r gyfradd fynegai ar y dyddiad cychwyn;
- Cosbau am derfynu les yn gynnar, oni bai ei bod yn rhesymol sicr na chaiff ei therfynu'n gynnar.

Pan fydd rhwymedigaeth y les yn cael ei hail-fesur, caiff addasiad cyfatebol ei wneud i'r ased hawl i ddefnyddio neu ei gofnodi yn y SoCNE os yw swm cario mlaen yr ased hawl i ddefnyddio yn sero.

Cyflwynir rhwymedigaethau lesoedd, gan gynnwys addasiadau trosiannol, yn nodyn 8.2

Fel lesydd

Pan fo CNC yn gweithredu fel lesydd, mae'n penderfynu ar ddechrau'r les a yw pob les yn les ariannol neu'n les weithredol. Er mwyn dosbarthu pob les, bydd CNC yn gwneud asesiad cyffredinol i weld a yw'r les yn trosglwyddo'r holl risgiau a'r buddion sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth yr ased sylfaenol i bob pwrpas. Os felly, yna mae'r les yn les gyllid, os na, yna mae'n les weithredol.

Pan fo CNC yn gweithredu fel lesydd canolradd, mae'n rhoi cyfrif am ei fuddiant yn y brif les a'r is-les ar wahân. Os yw prif les yn les tymor byr y mae CNC yn cymhwyso'r eithriad uchod iddi, yna mae'r is-les yn cael ei dosbarthu fel les weithredol. Bydd CNC yn cydnabod taliadau les o dan lesoedd gweithredu fel incwm ar sail llinell syth dros gyfnod y les. Nid yw'r polisïau cyfrifyddu sy'n gymwys i CNC fel lesydd wedi'u newid i raddau helaeth gan IFRS 16 ac eithrio adolygiadau o drefniadau lesydd canolradd. Nid oedd y newidiadau ar gyfer IFRS 16 yn berthnasol i drefniadau lesydd.

Effaith ar ddatganiadau ariannol

Wrth drosglwyddo i IFRS 16, cydnabu CNC £65.2m ychwanegol o asedau hawl i ddefnyddio ac £13.5m o rwymedigaethau lesoedd.

Mae £52.4m o asedau a gydnabuwyd yn flaenorol fel lesoedd cyllid wedi'u trosglwyddo o asedau anghyfredol fel rhan o'r addasiad hwn. Mae'r lesoedd hyn wedi'u cyfrifo'n flaenorol fel lesoedd cyllid ac wedi'u cofnodi yn nodyn 7.1 y datganiadau ariannol. Ni fu unrhyw newid i'r fethodoleg brisio a ddefnyddiwyd fel y manylir yn nodyn 7 y datganiadau ariannol.

Mae unrhyw wahaniaethau rhwng yr ased hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth hawl i ddefnyddio wrth drosglwyddo wedi'u cydnabod yng nghyfrif y gronfa gyffredinol.

8.1 Asedau hawl i ddefnyddio

	Tir ystâd y goedwig	Tir arall	Adeiladau	Peiriannau a pheirianwaith	Asedau treftadaeth	Cyfanswm asedau hawl i'w defnydd
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad						
Ar 1 Ebrill 2022	0	0	0	0	0	0
Trosglwyddwyd o asedau anghyfredol ar 1 Ebrill 2022	52,410	0	0	0	0	52,410
Trosglwyddwyd ar 1 Ebrill 2022	0	579	8,080	2,856	1,278	12,793
Ychwanegiadau	0	0	133	548	0	681
Gwarediadau, dad-gydnabod a dileadau	(71)	0	0	(18)	0	(89)
Mynegeio ac ailbriso	7,468	(195)	(635)	0	0	6,638
Ar 31 Mawrth 2023	59,807	384	7,578	3,386	1,278	72,433
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2022	0	0	0	0	0	0
Trosglwyddwyd o asedau anghyfredol ar 1 Ebrill 2022	0	0	0	0	0	0

	Tir ystâd y goedwig	Tir arall	Adeiladau	Peiriannau a pheirianwaith	Asedau treftadaeth	Cyfanswm asedau hawl i'w defnydd
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Trosglwyddwyd ar 1 Ebrill 2022	0	0	0	0	0	0
Taliadau yn ystod y flwyddyn	4	57	1,530	972	58	2,621
Gwarediadau, dad-gydnabod a dileadau	0	0	0	(3)	0	(3)
Mynegeoio ac ailbriso	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	4	57	1,530	969	58	2,618
Swm cario ymlaen						
Ar 1 Ebrill 2022	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2023	59,803	327	6,048	2,417	1,220	69,815

Mae hwn yn nodyn newydd ar gyfer 2022/23 gan mai hon yw blwyddyn gyntaf mabwysiadu IFRS 16. Felly ni chyflwynir gwybodaeth gymharol.

8.2 Rhwymedigaethau Lesoedd

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Yn ddyledus o fewn blwyddyn		
Rhwymedigaethau lesioedd (cyfredol)	2,367	0
Cyfanswm rhwymedigaethau lesioedd cyfredol	2,367	0
Yn ddyledus ar ôl blwyddyn		
Rhwymedigaethau lesioedd (anghyfredol)	8,276	0
Cyfanswm rhwymedigaethau lesioedd	10,643	0

Mae IFRS 16 wedi'i gweithredu gan ddefnyddio'r dull ôl-weithredol addasedig ac felly nid yw'r wybodaeth gymharol wedi'i hailddatgan ac mae'n parhau i gael ei hadrodd o dan IAS 17. Mae lesioedd gweithredu IAS 17 wedi'u cynnwys yn ein datganiad o sefyllfa ariannol fel rhwymedigaeth les ac ased hawl i ddefnyddio am y tro cyntaf, gyda newidiadau'n cael eu gwneud drwy'r gronfa gyffredinol fel addasiad dal i fyny cronol.

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Lesioedd o dan IFRS 16		
Llog ar rwymedigaethau lesioedd	117	0
Treuliau sy'n ymwneud â lesioedd tymor byr (ac eithrio asedau gwerth isel)	268	0
Treuliau sy'n ymwneud â lesioedd asedau gwerth isel	0	0
Cyfanswm treuliau	385	0

Cynhwyswyd rhwymedigaethau yn ymwneud â lesioedd a gydnabuwyd yn flaenorol fel lesioedd cyllid yn nodyn 12 a nodyn 16.2 yn 21/22. Mae'r rhain wedi'u cynnwys yn y nodyn hwn yn y flwyddyn gyfredol i adlewyrchu'r rhwymedigaeth lawn o dan IFRS 16. Nid yw'r ffigurau cymharol wedi'u trosglwyddo i'r nodyn hwn.

	31 March 2023	31 March 2022
	£'000	£'000
Dadansoddiad aeddfedrwydd lesioedd a ddelir o dan IFRS 16		
Yn ddyledus o fewn blwyddyn	2,367	0

Dadansoddiad aeddfedrwydd lesoedd a ddelir o dan IFRS 16	31 March 2023 £'000	31 March 2022 £'000
Yn ddyledus ymhen 2-5 mlynedd	4,240	0
Yn ddyledus ymhen mwy na 5 mlynedd	4,036	0
Cyfanswm rhwymedigaethau lesoedd	10,643	0

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi effaith drosiannol mabwysiadu IFRS 16 ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023:

	31 Mawrth 2022 £'000	Addasiadau - lesoedd gweithredu £'000	Addasiadau - lesoedd cyllid £'000	1 Ebrill 2022 ar ôl Addasiad IFRS 16 £'000
Asedau anghyfredol yn unol â nodyn 7.1	2,485,549	0	(52,410)	2,433,139
Asedau hawl i defnyddio	0	12,793	52,410	65,203
Rhagdaliad/croniad rhent	358	(358)	0	0
Symiau masnach a symiau taladwy eraill (Dyledus o fewn blwyddyn)	(20)	0	20	0
Symiau masnach a symiau taladwy eraill (Dyledus ar ôl blwyddyn)	(452)	0	452	0
Atebolrwydd les (cyfredol)	0	(2,564)	(3)	(2,567)
Atebolrwydd les (anghyfredol)	0	(9,871)	(1,074)	(10,945)
Addasiad i gronfeydd wrth gefn (oherwydd addasiadau cyfradd ddisgownt i lesoedd cyllid a drosglwyddwyd i asedau hawl i'w defnydd)	0	0	605	605
Cyfanswm	2,485,435	0	0	2,485,435

	1 April 2022 £'000
Les weithredol ar 31 Mawrth 2022 fel y datgelwyd o dan IAS 17	12,447
Rhagdaliad/croniad rhent	358

	1 April 2022
	£'000
Disgownt gan ddefnyddio cyfradd fenthyca gynyddrannol ar 1 Ebrill 2022	(1,823)
Cynnydd oherwydd dyddiadau gorffen diwygiedig	2,094
Lesoedd a eithriwyd yn flaenorol	3
Lesoedd gyda llai na 12 mis o dymor/gwerth isel	(225)
Eithriadau eraill (trwyddedau, hawliau llifogydd ac ati.)	(61)
Cyfanswm	12,793

9. Atebolrwydd ac offerynnau ariannol

9.1 Atebolrwydd ariannol

Mae'r atebolrwydd ariannol o £39,435 a adroddwyd yn y datganiad sefyllfa ariannol yn cynnwys atebolrwydd o gytundebau gweithredu cronfeydd dŵr.

Yn 1989, er mwyn preifateiddio, trafododd Llywodraeth Ei Mawrhydi gytundebau gweithredu cronfeydd dŵr gyda'r cwmnïau dŵr. Roedd y cytundebau hyn yn cynnwys taliadau sefydlog (wedi'u mynegeo'n flynyddol ar y mynegai prisiau manwerthu) sy'n daladwy am byth i'r cwmnïau dŵr. Mae CNC bellach yn gyfrifol am y taliadau i Dŵr Cymru.

Gan fod cyfanswm yr atebolrwydd am byth ar sail cost amorteiddiedig, ni fydd yn newid o flwyddyn i flwyddyn ac eithrio os bydd cytundeb yn dod i ben, sy'n annhebygol. Mae CNC yn gallu adennill cost lawn cytundebau gweithredu cronfeydd dŵr gan gynnwys y mynegeo blynyddol trwy ei daliadau tynnu dŵr.

Talwyd £7,173 i Dŵr Cymru yn ystod 2022/23 (2021/22: £6,282) ar gyfer y taliadau sefydlog wedi'u mynegeo. Mae'r rhain wedi'u cynnwys gyda thaliadau eraill o dan gytundebau gweithredu'r gronfa ddŵr yn nodyn 5.

Mae rhwymedigaethau deddfwriaethol sy'n ymwneud â safonau uwch ar gyfer gorlifdiroedd, pibellau ac argaeau ynghyd ag asedau sy'n dod i ddiwedd eu hoes ddefnyddiol wedi arwain at Dŵr Cymru yn gweithredu rhaglen gyfalaf ar draws dalgylchoedd Clwyd, Dwyfor, Aled, Dyfrdwy, Gwy a Tywi. Disgwylir i'r gwaith, a ddechreuodd yn 2018/19, gymryd 10 mlynedd a disgwylir iddo gael ei gwblhau yn 2027/28. Mae cyfanswm cost amcanol y rhaglen hon wedi cynyddu ers dechrau'r rhaglen. Mae amcangyfrifon diweddaraf Dŵr Cymru yn nodi y bydd y rhaglen yn costio £51.2m. Mae CNC wedi cytuno ar amserlen taliadau cynyddrannol gyda Dŵr Cymru i ddsbarthu'r gost yn esmwyth gan arwain at daliadau uwch y gellir eu rheoli ar gyfer yr echdynnwr. Mae'r cyfleuster hwn wedi galluogi CNC i ragweld Cyfrif Tâl Uned Safonol cynaliadwy dros oes y rhaglen hon.

Adroddir ar y gost mewn cytundebau gweithredu cronfeydd dŵr yn nodyn 5, ac mae'r diffyg yn ystod y flwyddyn wedi'i ychwanegu i'r symiau taladwy hirdymor yn nodyn 13. Adroddir am y cynnydd cyfatebol yn yr incwm y gellir ei briodoli o fewn costau tynnu yn nodyn 6.1 a symiau derbyniadwy hirdymor yn nodyn 11.

9.2 Offerynnau ariannol

Gan fod gofyniad arian parod CNC yn cael ei fodloni yn bennaf trwy gymorth grant, mae offerynnau ariannol yn chwarae rhan fwy cyfyngedig wrth greu a rheoli risgiau nag a fyddai'n berthnasol i gorff nad yw yn y sector cyhoeddus. Mae mwyafrif yr offerynnau ariannol yn ymwneud â chontractau i brynu eitemau anariannol yn unol â gofynion prynu a defnyddio disgwylidig CNC, ac felly nid yw CNC yn agored i risgiau mawr o ran credyd, hylifedd na'r farchnad.

O dan IFRS 9, defnyddir model Colled Credyd Disgwylidig (ECL) i amcangyfrif a rhoi cyfrif am golledion credyd disgwylidig ar gyfer yr holl asedau ariannol perthnasol. Mae amcangyfrif CNC yn seiliedig ar ein profiad hanesyddol o golledion credyd a ddiwedderir ar gyfer problemau credyd hysbys yn y dyfodol.

10. Asedau Ariannol

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Anghyfredol		
Coedwig Llyn Efyrrwy	16,358	16,807
Ased cyfredol a gedwir i'w werthu		
Forest holidays	0	1,475
Total	16,358	18,282

Coedwig Llyn Efyrrwy

Mae Hafren Dyfrdwy yn gyfrifol am reoli'r goedwig yn Llyn Efyrrwy, casglu'r incwm a thalu'r costau cymharol. Mae gan CNC rôl ymgynghorol o dan y cytundeb cynllun coedwigo ac mae'n derbyn 50% o'r gwagedd gweithredu gan Hafren Dyfrdwy.

Forest Holidays

Roedd gan CNC yn flaenorol gyfranddaliadaeth leiafrifol yn Forest Holidays drwy Forest Holidays LLP; sefydliad partneriaeth rhwng CNC, Forestry England a Forestry Land Scotland. Yn ystod 2021/22 cytunwyd y byddai Forest Holidays yn gwaredu ar Forest Holidays LLP. Cynhaliwyd y gwerthiant yn ystod 2022/23 a diddymwyd Forest Holidays LLP. Wrth symud ymlaen, y berthynas rhwng y tri sefydliad sector cyhoeddus a Forest Holidays fydd y landlord a'r tenant ac mae'r tâl presennol ar y lesedd wedi'i drosglwyddo i'r perchennog newydd.

11. Symiau masnach ac eraill yn dderbyniadwy

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Yn ddyledus o fewn blwyddyn		
Symiau derbyniadwy masnach	10,009	5,538
Colled credyd disgwylledig	(174)	(93)
Asedau contract - Masnachol ac eraill	5,293	4,502
Incwm cronedig - Ffioedd a thaliadau	2,812	1,976
Incwm cronedig - Arall	13,214	6,881
Incwm cronedig - Incwm Ewropeaidd	1,260	1,746
TAW derbyniadwy	4,116	2,982
Cyn-daliadau	2,275	2,273
Blaendal	59	713
Symiau derbyniadwy eraill	25	18
Cyfanswm	38,889	26,536
Yn ddyledus ar ôl blwyddyn		
Symiau derbyniadwy hirdymor	3,462	3,451
Cyfanswm symiau masnach ac eraill yn dderbyniadwy	42,351	29,987

12. Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Balans agoriadol	8,993	7,855
Newid net mewn arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	(3,916)	1,138
Cyfanswm	5,077	8,993
Cadwyd y balansau canlynol ar 31 Mawrth		
Gwasanaeth bancio'r Llywodraeth	5,075	4,201
Cyfrifon banc eraill	0	4,790
Arian parod mewn llaw	2	2
Cyfanswm	5,077	8,993

Mae arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw, darpariaethau ariannol (gweler nodyn 1.10) a balansau cyfredol a gedwir yng nghyfrifon banc Gwasanaeth Bancio'r Llywodraeth. Yn ystod y flwyddyn caewyd cyfrifon banc Barclays, a oedd wedi eu cynnwys yn flaenorol mewn cyfrifon banc Eraill. Gellir trosi'r balansau hyn yn hawdd i symiau hysbys o arian parod, ac nid oes risg mawr iddynt o ran newidiadau mewn gwerth. Nid yw darpariaethau ariannol ar gael i'w defnyddio gan CNC. Dim ond pan fydd gweithredwr y safle tirlenwi yn torri amodau'r drwydded y bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn rhoi ystyriaeth ddyledus i dynnu'r ddarpariaeth sydd ar waith.

13. Symiau masnach ac eraill yn daladwy

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Yn ddyledus ar ôl blwyddyn		
Symiau taladwy masnach	9,505	1,943
Croniad symiau taladwy masnach	21,304	18,986
Incwm Gohiriedig - Ffioedd a Thaliadau	3,315	4,546
Incwm Gohiriedig - Cyllid UE a chyllid arall	6,934	7,148
Rhwymedigaethau Contract - Ffioedd a Thaliadau	536	144
Rhwymedigaethau Contract - Masnachol	955	426
Tâl gwyliau	3,605	3,467
Bondiau a blaendaliadau	2,895	1,301
Prydlesi ariannol (cyfredol)*	0	20
Symiau taladwy eraill	19	215
Trethi a diogelwch cymdeithasol	9	10
Cyfanswm	49,077	38,206
Yn ddyledus ar ôl blwyddyn		
Symiau taladwy hirdymor	2,680	2,874
Prydlesi ariannol (anghyfredol)	0	452
Incwm gohiriedig hirdymor	253	217
Bondiau a blaendaliadau hirdymor	121	190
Cyfanswm	3,054	3,733
Cyfanswm masnach a symiau taladwy eraill	52,131	41,939

*Mae IFRS 16 wedi'i weithredu o fewn 2022-23, mae manylion penodol ynghylch rhwymedigaethau lesedd wedi'u cynnwys yn nodyn 8.2. Ni fu unrhyw newidiadau i ddata cymharol.

14. Darpariaethau

	Grantiau	Arall	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill 2022	91	175	266
Darparwyd yn y flwyddyn	82	982	1,064
Rhyddhawyd yn y flwyddyn	0	0	0
Defnyddiwyd yn y flwyddyn	(91)	(156)	(247)
Balans ar 31 Mawrth 2023	82	1,001	1,083
Amseru amcangyfrifedig llif arian gostyngedig			
Dyledus o fewn blwyddyn	82	1,001	1,083
Dyledus rhwng un a phum mlynedd	0	0	0
Cyfanswm	82	1,001	1,083

Yn unol â gofyniad IAS 37 (darpariaethau, rhwymedigaethau wrth gefn ac asedau wrth gefn), lle bo angen, mae CNC yn darparu ar gyfer rhwymedigaethau sy'n codi o ddigwyddiadau'r gorffennol lle mae rhwymedigaeth bresennol ar y dyddiad adrodd ac mae'n debygol y bydd gofyn i CNC setlo'r rhwymedigaeth a gellir gwneud amcangyfrif ariannol dibynadwy. Mae cyfanswm y darpariaethau yr adroddir arnynt uchod yn y datganiad o'r sefyllfa ariannol o dan rwymedigaethau.

Mae darpariaethau ar gyfer taliadau grant wedi'u cynnwys pan fo'r gwaith a wnaed gan y partneriaid grant wedi'i gwblhau ar neu cyn 31 Mawrth 2023, ond na fydd yr hawliad yn cael ei ei gyflwyno i CNC tan fis Mehefin 2023. Mae gwerth y ddarpariaeth yn seiliedig ar y llythyr cynnig grant.

Mae darpariaethau eraill yn cynnwys ad-daliad sy'n ddyledus i gwsmer mewn perthynas â darpariaethau gwastraff peryglus a dadfeiliadau mewn perthynas â swyddfeydd Tŷ Cambria a Phlas yr Afon. Yn ystod y flwyddyn, rhyddhawyd y ddarpariaeth a ddygwyd ymlaen mewn perthynas â thaliadau iawndal sy'n ddyledus i weithwyr y mae eu contractau cyflogaeth wedi'u diwygio mewn perthynas â dyletswyddau rota digwyddiadau.

Dangosir costau'r darpariaethau eraill yn nodyn 5. Dangosir y symudiad mewn colled credyd disgwylidig hefyd yn nodyn 5, a dangosir cyfanswm y ddarpariaeth ar gyfer colled credyd disgwylidig yn nodyn 11 a'i chynnwys yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol o dan Masnach a symiau derbyniadwy eraill.

15. Rhwymedigaethau pensiwn

Mae CNC yn aelod o ddau gynllun pensiwn, Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (CSPS) a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS).

15.1 Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

Mae CSPS yn agored i bob gweithiwr newydd.

Darperir buddion pensiwn trwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 1 Ebrill 2015, cyflwynwyd cynllun pensiwn newydd ar gyfer gweision sifil – Cynllun Pensiwn y Gweision Sifil ac eraill neu Alpha, sy'n darparu buddion ar sail gyrfa ar gyfartaledd gydag oedran pensiwn arferol sy'n hafal i oedran pensiwn y wladwriaeth yr aelod (neu 65 os yw'n uwch). O'r dyddiad hwnnw, ymunodd yr holl weision sifil newydd eu penodi a mwyafrif y rhai sydd eisoes mewn gwasanaeth ag Alpha. Cyn y dyddiad hwnnw, roedd gweision sifil yn rhan o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth sifil (PCSPS). Mae pedair rhan i'r PCSPS: tair sy'n darparu buddion ar sail cyflog terfynol (clasurol, premiwm neu glasurol plws) gydag oedran pensiwn arferol o 60; ac un yn darparu buddion ar sail gyrfa gyfan (Nuvos) gydag oedran pensiwn arferol o 65.

Nid yw'r trefniadau statudol hyn yn cael eu hariannu gyda chost y buddion a delir gan arian a bleidleisir gan y Senedd bob blwyddyn. Mae pensiynau sy'n daladwy o dan gynlluniau clasur, premiwm, clasurol plws, Nuvos ac Alpha yn cynyddu'n flynyddol yn unol â deddfwriaeth Cynyddu Pensiynau. Arhosodd aelodau presennol y PCSPS a oedd o fewn 10 mlynedd i'w hoedran pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn y PCSPS ar ôl 1 Ebrill 2015. Bydd y rhai a oedd rhwng 10 mlynedd a 13 mlynedd a phum mis o'u hoedran pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn newid i Alpha rywbryd rhwng 1 Mehefin 2015 a 1 Chwefror 2022. Oherwydd bod y Llywodraeth yn bwriadu cael gwared ar wahaniaethu a nodwyd gan y llysoedd yn y ffordd y cyflwynwyd diwygiadau pensiwn 2015 ar gyfer rhai aelodau, disgwylir, maes o law, y gall aelodau cymwys sydd wedi cwblhau gwasanaeth perthnasol rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022 gael hawl i fuddion pensiwn gwahanol mewn perthynas â'r cyfnod hwnnw. Mae buddion PCSPS pob aelod sy'n newid i Alpha yn cael eu 'bancio', gyda'r rheini â buddion cynharach yn un o adrannau cyflog terfynol y PCSPS yn cael y buddion hynny yn seiliedig ar eu cyflog terfynol pan fyddant yn gadael Alpha. Gall aelodau sy'n ymuno o fis Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant buddion priodol wedi'u diffinio neu bensiwn rhanddeiliaid 'prynu arian' gyda chyfraniad cyflogwr (cyfrif pensiwn partneriaeth).

Mae cyfraniadau gweithwyr yn gysylltiedig â chyflog ac yn amrywio rhwng 4.6% ac 8.05% ar gyfer aelodau clasurol, premiwm, clasurol plws, Nuvos ac Alpha. Mae buddion clasurol yn cronni ar gyfradd o 1/80fed o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn ogystal, mae cyfandaliad sy'n cyfateb i bensiwn cychwynnol tair blynedd yn daladwy ar ôl ymddeol. Ar gyfer premiwm, mae buddion yn cronni ar gyfradd o 1/60fed o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r clasurol, nid oes cyfandaliad awtomatig. Yn ei hanfod, mae clasurol plws yn hybrid gyda buddion ar gyfer gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 wedi'u cyfrif yn fras yn unol â'r clasurol a chyfrifwyd y buddion am wasanaeth o Hydref 2002 fel mewn cynllun premiwm. Yn Nuvos, mae aelod yn cronni pensiwn yn seiliedig ar enillion pensiynadwy yn ystod ei gyfnod o fod yn aelod o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth), mae'r pensiwn a enillir gan yr aelod yn cael ei gredydu â 2.3% o'u henillion pensiynadwy yn y flwyddyn gynllun honno, ac mae'r pensiwn cronedig yn cael ei uwchraddio yn unol â deddfwriaeth Cynyddu Pensiynau. Mae buddion mewn cynllun Alpha yn cronni mewn ffordd debyg i Nuvos, heblaw bod y gyfradd gronni yn 2.32%. Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cymudo) pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a bennir gan Ddeddf Cyllid 2004.

Mae'r cyfrif pensiwn partneriaeth yn drefniant pensiwn cyfraniad diffiniedig galwedigaethol, sy'n rhan o'r Legal & General Mastertrust. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol rhwng 8% ac 14.75% (yn dibynnu ar oedran yr aelod). Nid oes rhaid i'r gweithiwr gyfrannu, ond pan fydd yn

gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn cyfateb y rhain hyd at derfyn o 3% o'r cyflog pensiynadwy (yn ychwanegol at gyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.5% arall o'u cyflog pensiynadwy i dalu cost yswiriant buddion risg a ddarperir yn ganolog (marwolaeth mewn gwasanaeth ac ymddeoliad oherwydd afiechyd).

Y pensiwn cronedig a ddyfynnir yw'r pensiwn y mae gan yr aelod hawl i'w gael pan fydd yn cyrraedd oedran pensiwn, neu'n syth ar ôl rhoi'r gorau i fod yn aelod gweithredol o'r cynllun os yw eisoes yn oed pensiwn neu dros oed. Yr oedran pensiwn yw 60 ar gyfer aelodau clasurol, premiwm a chlasurol plws, 65 ar gyfer aelodau Nuvos, a'r uchaf o 65 neu Oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar gyfer aelodau Alpha. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddyfynnwyd ar gyfer swyddogion yn dangos pensiwn a enillwyd mewn cynlluniau PCSPS neu Alpha, fel sy'n briodol. Pan fydd gan y swyddog fuddion yn y cynlluniau PCSPS ac Alpha, y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfun eu buddion yn y ddau gynllun ond gall rhan o'r pensiwn hwnnw fod yn daladwy o wahanol oedrannau).

Gellir dod o hyd i ragor o fanylion am drefniadau pensiwn y gwasanaeth sifil ar y wefan.

[Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil](#)

15.2 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Ar 1 Ebrill 2013, trosglwyddwyd gweithgareddau pensiwn Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (AAC) i CNC yn unol â chynllun trosglwyddo corff Cyfoeth Naturiol Cymru 2013 o dan Ddeddf Cyrff Cyhoeddus 2011. Mae gweithwyr CNC a oedd yn weithwyr Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru yn parhau i fod yn aelodau o gronfa pensiwn Asiantaeth yr Amgylchedd (EAPF) fel corff derbyn.

Mae EAPF yn gweithredu cynllun pensiwn buddion statudol wedi'u diffinio, a lywodraethir yn bennaf gan reoliadau LGPS 2013 a rheoliadau LGPS (darpariaethau trosiannol, cynilion a diwygio) 2014. Gall y rhain newid dros amser. Mae mwy o fanylion am y gronfa pensiwn, gan gynnwys ei hadroddiad blynyddol a'i chyfrifon, ar wefan EAPF, www.eapf.org.uk

Cyfanswm tâl pensiwn LGPS ar gyfer CNC ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23 oedd £14,855 (£16,353 yn 2021/22). Aseswyd y tâl pensiwn sy'n ymwneud â'r cynllun yn unol â chyngor actiwari cymwys annibynnol gan ddefnyddio'r dull prisio uned amcanol i gyfrifo'r costau gwasanaeth. Trefniadau cyllido CNC yw talu cyfraniadau'r cyflogwr i'r Gronfa Pensiwn naill ai bob mis neu fel taliadau cyfandaliad.

Roedd y prisiad actiwaraid teirblwydd diweddaraf o'r EAPF ar 31 Mawrth 2022. Roedd yr asedau a gymerwyd am werth y farchnad (£4.5 biliwn) yn ddigonol i gynnwys 103% o werth rhwymedigaethau mewn perthynas â buddion gwasanaeth yn y gorffennol a oedd wedi cronni i aelodau. Derbyniodd CNC argymhelliad yr actiwari annibynnol mewn perthynas â chyfraniadau cyflogwyr yn y dyfodol. Bydd y prisiad actiwaraid tair blynedd nesaf ar 31 Mawrth 2025 a chaiff ei ddefnyddio i bennu cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr am y cyfnod tair blynedd gan ddechrau ar 1 Ebrill 2026.

Amcangyfrifodd yr adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol ar gyfer yr EAPF fod ganddo ddigon o asedau i fodloni 142% o'i rwymedigaethau disgwylidig yn y dyfodol ar 31 Mawrth 2023 ar sail ariannu barhaus. Mae cyfran CNC o rwymedigaethau'r EAPF fel y'i hadroddir yn y datganiadau ariannol hyn yn cael ei chyfrifo ar sail cyfrifyddu gan ddefnyddio gwahanol ragdybiaethau actiwaraid, sy'n ofynnol gan IAS19.

Mae dau brif wahaniaeth yn y rhagdybiaethau a ddefnyddir yn y datganiadau ariannol hyn o dan sail cyfrifyddu (IAS 19) a'r rhai a ddefnyddir at ddibenion cyllido, fel yr adroddwyd gan EAPF. Mae'r gwahaniaethau hyn yn y rhagdybiaeth cyfradd ddisgownt a'r rhagdybiaeth cynnydd pensiwn a ddefnyddir i brisio rhwymedigaethau pensiwn. Mae cyfradd ddisgownt EAPF at ddibenion cyllido yn seiliedig ar ddisgwyliad darbodus o'r enillion a gynhyrchir o'r portffolio o asedau sy'n eiddo i'r

EAPF. Ar 31 Mawrth 2022, y gyfradd ddisgownt hon oedd 3.1% y flwyddyn. Mae'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir yn natganiadau ariannol CNC (4.75% y flwyddyn) fel sy'n ofynnol gan IAS 19, yn seiliedig ar gynnyrch bondiau corfforaethol o ansawdd uchel heb unrhyw ragdybiaeth perfformiad ased ychwanegol.

Gwneir nifer o ragdybiaethau fel rhan o'r broses brisio actiwaraid. Nid yw'r rhagdybiaethau actiwaraid darbodus a ddefnyddir yn cynrychioli barn ar symudiadau cyflog posibl yn y dyfodol. Tybiwyd ym mhriiad actiwaraid 2022 y bydd taliadau pensiynau nawr ac yn y dyfodol yn cynyddu ar gyfradd o 3% y flwyddyn. Amcangyfrifir y bydd y cyfraniad sy'n daladwy gan CNC, ac eithrio unrhyw gyfandaliadau dewisol, am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024 oddeutu £0 gan ei fod wedi talu ei holl gyfraniadau cyflogwr arferol ym mis Mawrth 2023.

Mae prisiad 2022 yn cwmpasu'r profiad o bandemig COVID-19. Ni chafodd y sefyllfa gyllido ei heffeithio'n sylweddol gan y pandemig gan fod rhoi'r gorau i bensiwn yn cyd-fynd yn fras â'r disgwyliadau. Yn gyffredinol, ychydig iawn o effaith a gafodd y profiad o farwolaethau ar y sefyllfa ariannu. Mae'r prisiad yn nodi bod y profiad ariannol wedi rhagori ar ddisgwyliadau (7.5% o enillion buddsoddi blynyddol o gymharu â'r 3.1% disgwyliedig) ac felly wedi gwella'r sefyllfa ariannu. Mae actiwari EAPF yn parhau i fonitro'r lefel ariannu a'r rhagolygon ar gyfer yr economi hirdymor ac enillion ar asedau'r Gronfa Weithredol yn rheolaidd.

Mae'r nodiadau isod yn nodi gofynion datgelu IAS 19 ar gyfer y flwyddyn gyfredol mewn perthynas â chyfranogiad CNC yn yr EAPF. Mae'r holl gyfrifiadau wedi'u gwneud gan actiwari annibynnol cymwys. Dim ond ar gyfer cyfrifyddu y defnyddir y rhagdybiaethau sy'n sail i gyfrifo gwarged net ar 31 Mawrth 2023 fel sy'n ofynnol o dan IAS 19. Mae CNC yn cydnabod ased gan bod hawl di-amod i'r gwarged gan CNC ond gosodir terfyn ar werth yr ased i gynrychioli'r mwyafswm o fudd sydd ar gael i CNC naill ai drwy ad-daliadau neu gyfraniadau gostyngol. Bydd cyfraniadau arian parod a delir gan CNC i'r gronfa bensiwn yn parhau i gael eu pennu trwy gyfeirio at ragdybiaethau y cytunwyd arnynt ym mhob prisiad actiwaraid tair blynedd o'r cynllun.

15.2.1 Rhagdybiaethau hirhoedledd ac ariannol

Cyfnod a ddaeth i ben	31 Mawrth 2023 % p.a.	31 Mawrth 2022 % p.a.
Cyfradd cynyddu pensiynau	2.95%	3.20%
Cyfradd cynyddu cyflogau	3.45%	3.70%
Cyfradd disgownt	4.75%	2.70%

Ar ddyddiad y prisiad diweddaraf, hyd rhwymedigaethau a ariennir gan y cyflogwr yw 20 mlynedd.

	Dynion	Menywod
Pensiynwyr cyfredol	21.2 o flynyddoedd	23.8 o flynyddoedd
Pensiynwyr y dyfodol*	22.4 o flynyddoedd	25.7 o flynyddoedd

* mae ffigurau'n rhagdybio bod aelodau'n 45 oed ar y dyddiad prisiad ffurfiol diwethaf

15.2.2. Dadansoddiad sensitifrwydd

Newid mewn rhagdybiaethau ar 31 Mawrth 2022:	Cynnydd % bras i rwymedigaeth y cyflogwr	Swm ariannol bras (£000)
0.1% o leihad yn y Gyfradd Disgownt Real	2%	7,169
Cynnydd o flwyddyn yn nisgwyliad oes aelodau	4%	14,098
0.1% o gynnydd yn y Gyfradd Cynyddu Cyflogau	0%	1,501
0.1% o gynnydd yn y Gyfradd Cynyddu Pensiynau	2%	5,763

15.2.3. Hyd y rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio

Cyfrifwyd hyd y rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio (h.y. cyfartaledd pwysol yr amser nes talu llif arian yn y dyfodol) ar gyfer aelodau'r cynllun a gyfrifwyd ar y prisiad teirblwydd diwethaf ar 31 Mawrth 2022 gan yr actiwari fel 20 mlynedd.

15.2.4. Gwerth Teg Asedau

Gwerth teg asedau ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

Categori'r Ased	Wedi'i ddyfynnu 31 Mawrth 2023 (£000)	Heb ei ddyfynnu 31 Mawrth 2023 (£000)	Heb ei bennu 31 Mawrth 2023 (£000)	Cyfanswm 31 Mawrth 2023 (£000)	% 31 Mawrth 2023 (£000)
Gwarantau Ecwiti:					
Stoc Gyffredin	52,330	0	0	52330	12%
Stoc a Ffefrir	0	0	0	0	0%
Hawliau/Gwarantau	0	0	0	0	0%
Asedau Ecwiti Eraill	359	0	0	359	0%
Gwarantau Dyled:					
Bondiau Llywodraeth y DU	0	0	0	0	0%
Bondiau Corfforaethol	0	0	0	0	0%
Arall	0	0	0	0	0%
Cyfyngau Buddsoddi Cyfun:					
Ecwiti	0	117,549	0	117,549	27%
Bondiau	0	166,584	0	166,584	39%
Cronfeydd – Stoc Gyffredin	0	0	0	0	0%
Cronfeydd – Eiddo Tirol	0	0	0	0	0%

Categori'r Ased	Wedi'i ddyfynnu 31 Mawrth 2023 (£000)	Heb ei ddyfynnu 31 Mawrth 2023 (£000)	Heb ei bennu 31 Mawrth 2023 (£000)	Cyfanswm 31 Mawrth 2023 (£000)	% 31 Mawrth 2023 (£000)
Cronfeydd – Cyfalaf Menter	0	0	0	0	0%
Cyfalaf Menter a Phartneriaethau:					
Partneriaethau ac Eiddo Tirol	0	80,790	0	80,790	19%
Buddsoddiad Arall:					
Gwarantau Dwbl	0	0	0	0	0%
Contractau Deilliadol:					
Ecwiti Deilliadol – Dyfodol	44	0	0	0	0%
Contractau FX i'r dyfodol	0	1,087	0	1,087	0%
Arian Parod a'r hyn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod					
Pob un	0	0	14,550	14,550	3%
Cyfanswm	52,733	366,010	14,550	433,293	100%

Gwerth Teg Asedau ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022

Categori'r Ased	Wedi'i ddyfynnu 31 Mawrth 2022 (£000)	Heb ei ddyfynnu 31 Mawrth 2022 (£000)	Heb ei bennu 31 Mawrth 2022 (£000)	Cyfanswm 31 Mawrth 2022 (£000)	% 31 Mawrth 2022 (£000)
Gwarantau Ecwiti:					
Stoc Gyffredin	65,730	0	0	65,730	14%
Stoc a Ffefrir	0	0	0	0	0%
Hawliau/Gwarantau	0	0	0	0	0%
Asedau Ecwiti Eraill	1,273	0	0	1,273	0%
Gwarantau Dyled:					
Bondiau Llywodraeth y DU	0	141,237	0	141,237	30%
Bondiau Corfforaethol	0	160,377	0	160,377	35%
Arall	0	0	0	0	0%
Cyfyngau Buddsoddi Cyfun:					
Ecwiti	0	141,237	0	141,237	30%
Bondiau	0	160,377	0	160,377	35%
Cronfeydd – Stoc Gyffredin	0	0	0	0	0%
Cronfeydd – Eiddo Tirol	0	0	0	0	0%
Cronfeydd – Cyfalaf Menter	0	0	0	0	0%
Cyfalaf Menter a Phartneriaethau:					
Partneriaethau ac Eiddo Tirol	0.0	72,687	0	72,687	16%

Categori'r Ased	Wedi'i ddyfynnu 31 Mawrth 2022 (£000)	Heb ei ddyfynnu 31 Mawrth 2022 (£000)	Heb ei bennu 31 Mawrth 2022 (£000)	Cyfanswm 31 Mawrth 2022 (£000)	% 31 Mawrth 2022 (£000)
Buddsoddiad Arall:					
Gwarantau Dwbl	0	0	0	0	0%
Contractau Deilliadol:					
Ecwiti Deilliadol – Dyfodol	0	0	0	0	0%
Contractau FX i'r dyfodol	0	(124)	0	(124)	0%
Arian Parod a'r hyn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod					
Pob un	0	0	22,255	22,255	5%
Cyfanswm	67,003	374,176	22,255	463,436	100%

15.2.5 Newid mewn gwerth teg asedau cynllun, rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio a rhwymedigaeth net

* Mae cost gyfredol y gwasanaeth yn cynnwys lwfans ar gyfer treuliau gweinyddu o 0.6% o'r gyflogres.

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Gwerth teg asedau'r cyflogwr	463,434	0	463,434
Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir	0	517,808	(517,808)
Gwerth presennol rhwymedigaethau nas ariennir	0	0	0
Sefyllfa agoriadol fel yr oedd ar 31 Mawrth 2022	463,434	517,808	(54,374)
Cost y gwasanaeth			
Cost bresennol y gwasanaeth	0	14,855	(14,855)
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol (gan gynnwys cwtoigiadau)	0	0	0
Effaith setliadau	0	0	0
Cyfanswm cost y gwasanaeth	0	14,855	(14,855)
Llog net			
Llog incwm ar asedau'r cynllun	12,416	0	12,416
Cost llog ar rwymedigaeth buddion wedi'u diffinio	0	14,083	(14,083)

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Effaith terfyn uchaf asedau ar log net	0	0	0
Cyfanswm llog net	12,416	14,083	(1,667)
Cyfanswm cost buddion wedi'u diffinio a gydnabyddir mewn elw neu (golled)	12,416	28,938	(16,522)
Llifoedd arian			
Cyfraniadau cyfranwyr i'r cynllun	2,197	2,197	0
Cyfraniadau'r cyflogwr	6,816	0	6,816
Cyfraniadau o ran buddion nas ariennir	0	0	0
Buddion a dalwyd	(8,722)	(8,722)	0
Buddion a dalwyd nas ariennir	0	0	0
Effaith cyfuniadau a gwarediadau'r busnes	0	0	0
Sefyllfa orffenedig ddisgwyliedig	476,141	540,221	(64,080)
Ailfesuriadau			
Newid mewn rhagdybiaethau ariannol	0	(223,729)	223,729
Newid mewn rhagdybiaethau demograffig	0	972	(972)

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Profiad arall	(5,230)	34,980	(40,210)
Enillion ar asedau ac eithrio'r symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net	(37,618)	0	(37,618)
Newidiadau yn y terfyn uchaf asedau	(15,506)	0	0
Cyfanswm ailfesuriadau a gydnabyddir yn incwm cynhwysfawr arall	(58,352)	(187,777)	129,425
Gwahaniaethau cyfnewid	0	0	0
Gwerth teg asedau'r cyflogwr	417,789	0	417,789
Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir	0	352,444	(352,444)
Gwerth presennol rhwymedigaethau nas ariennir	0	0	0
Sefyllfa orffenedig fel yr oedd ar 31 Mawrth 2023	417,789	352,444	65,345

Amcangyfrifir bod gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir yn cynnwys oddeutu £168,300,000, £49,777,000 ac £134,367,000 mewn perthynas ag aelodau sy'n weithwyr, pensynwyr gohiriedig a phensynwyr yn y drefn honno ar 31 Mawrth 2023. Mae gwerth teg asedau'r cynllun gan y cyflogwr tua 10% o cyfanswm y gronfa.

15.2.5 Newid mewn gwerth teg asedau cynllun, rhwymedigaeth buddion wedi'u diffinio a rhwymedigaeth net (parhad)

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Gwerth teg asedau'r cyflogwr	435,219	0	435,219
Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir	0	541,863	(541,863)
Gwerth presennol rhwymedigaethau nas ariennir	0	0	0
Sefyllfa agoriadol fel yr oedd ar 31 Mawrth 2021	435,219	541,863	(106,644)
Cost y gwasanaeth			
Cost bresennol y gwasanaeth*	0	16,182	(16,182)
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol (gan gynnwys cwtogiadau)**	0	171	(171)
Effaith setliadau	0	0	0
Cyfanswm cost y gwasanaeth	0	16,353	(16,353)
Llog net			
Incwm llog ar asedau'r cynllun	8,637	0	8,637
Cost llog ar rwymedigaeth buddion wedi'u diffinio	0	10,931	(10,931)
Effaith terfyn uchaf asedau ar log net	0	0	0

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Cyfanswm llog net	8,637	10,931	(2,294)
Cyfanswm cost buddion wedi'u diffinio a gydnabyddir mewn elw neu (golled)	8,637	27,284	(18,647)
Llifoedd arian			
Cyfraniadau cyfranwyr i'r cynllun	2,132	2,132	0
Cyfraniadau'r cyflogwr	6,909	0	6,909
Cyfraniadau o ran buddion nas ariennir	0	0	0
Buddion a dalwyd	(8,345)	(8,345)	0
Buddion a dalwyd nas ariennir	0	0	0
Effaith cyfuniadau a gwarediadau'r busnes	0	0	0
Seyllfa Orffenedig Ddisgwyliedig	444,552	562,934	(118,382)
Ailfesuriadau			
Newid mewn rhagdybiaethau ariannol	0	(42,935)	42,935
Newid mewn rhagdybiaethau demograffig	0	(3,083)	3,083
Profiad arall	0	892	(892)

Cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Asedau £(000s)	Rhwymedigaethau £(000s)	(Rhwymedigaeth) / ased net £(000s)
Enillion ar asedau ac eithrio'r symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net	18,882	0	18,882
Newidiadau yn y terfyn uchaf asedau	0	0	0
Cyfanswm ailfesuriadau a gydnabyddir yn yr incwm cynhwysfawr arall	18,882	(45,126)	64,008
Gwahaniaethau cyfnewid	0	0	0
Gwerth teg asedau'r cyflogwr	463,434	0	463,434
Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir	0	517,808	(517,808)
Gwerth presennol rhwymedigaethau nas ariennir	0	0	0
Sefyllfa orffenedig fel yr oedd ar 31 Mawrth 2022	463,434	517,808	(54,374)

* Mae'r gost gwasanaeth gyfredol yn cynnwys lwfans ar gyfer treuliau gweinyddu o 0.6% o'r gyflogres.

16. Ymrwymïadau cyfalaf

Lle mae gan CNC ymrwymïadau cyfalaf cytundebol na ddarperir ar eu cyfer yn y datganiadau ariannol, fe'u datgelir yn y tabl isod. Dangosir yr ymrwymïadau sy'n ymwneud â Gwaith Cyfalaf a Dreulïwyd yn y Flwyddyn yn nodyn 4.

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Eiddo, peiriannau ac offer		
Peiriannau	296	553
Offer trafndiaeth	11	728
Strwythurau gweithredol	621	439
Strwythurau cyhoeddus	156	125
Technoleg gwybodaeth – caledwedd	787	0
Is-gyfanswm	1,871	1,845
Asedau anniriaethol		
Technoleg gwybodaeth – trwyddedau meddalwedd	18	14
Technoleg gwybodaeth – datblygu meddalwedd	787	151
Is-gyfanswm	2,676	165
Cyfanswm	2,010	2,010

17. Ymrwymïadau o dan brydlesi

Gweithredu IFRS 16

Ar gyfer cyrff y llywodraeth sy'n adrodd o dan FReM, daeth IFRS 16 i rym ar 1 Ebrill 2022 ac mae'n disodli IAS 17 (Lesoedd). Mae CNC wedi gweithredu IFRS 16 gan ddefnyddio'r dull ôl-weithredol addasedig ac felly nid yw'r wybodaeth gymharol wedi'i hailddatgan ac mae'n parhau i gael ei hadrodd o dan IAS 17. Mae lesoedd gweithredu IAS 17 wedi'u cynnwys yn ein datganiad o sefyllfa ariannol fel rhwymedigaeth les ac ased hawl i ddefnyddio am y tro cyntaf gyda newidiadau'n cael eu gwneud drwy'r gronfa gyffredinol fel addasiad dal i fyny cronol. Ceir manylion pellach yn nodyn 8.

Ar gyfer lesoedd tymor byr (tymor les o 12 mis neu lai) a lesoedd asedau gwerth isel, bydd CNC yn dewis cydnabod traul les ar sail llinell syth fel y caniateir gan IFRS 16. Mae rhwymedigaethau o dan lesoedd gweithredu (17.1 isod) yn ymwneud â'r cytundebau hynny nad ydynt wedi'u cynnwys yn IFRS 16.

Mae rhwymedigaethau o dan lesoedd cyllid (17.2 isod) bellach wedi'u datgelu yn nodyn 8.2, ac felly nid ydynt wedi'u datgelu uchod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023.

17.1 Lesoedd gweithredu

Rhoddir cyfanswm isafswm taliadau lesoedd yn y dyfodol o dan lesoedd gweithredu yn y tabl isod ar gyfer pob un o'r cyfnodau canlynol.

31 Mawrth 2023 Mae'r rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredu:

	Tir £'000	Adeiladau £'000	Cerbydau £'000	Cyfanswm £'000
Yn ddim hwyrach na blwyddyn	14	0	0	14
Yn hwyrach na blwyddyn a ddim hwyrach na phum mlynedd	3	0	0	3
Yn hwyrach na phum mlynedd	22	0	0	22
Cyfanswm gwerth rhwymedigaethau	39	0	0	39

31 Mawrth 2022 Mae'r rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredu:

	Tir £'000	Adeiladau £'000	Cerbydau £'000	Cyfanswm £'000
Yn ddim hwyrach na blwyddyn	156	1,653	1,125	2,934
Yn hwyrach na blwyddyn a ddim hwyrach na phum mlynedd	250	4,555	2,237	7,042
Yn hwyrach na phum mlynedd	1,870	601	0	2,471
Cyfanswm gwerth rhwymedigaethau	2,276	6,809	3,362	12,447

17.2 Lesoedd cyllid

Mae'r rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredu fel a ganlyn;

	31 Mawrth 2023 £'000	31 Mawrth 2022 £'000
Yn ddim hwyrach na blwyddyn	0	20
Yn hwyrach na blwyddyn a ddim hwyrach na phum mlynedd	0	47
Yn hwyrach na phum mlynedd	0	405
Cyfanswm gwerth rhwymedigaethau	0	472

18. Ymrwymïadau ariannol eraill

Mae CNC wedi ymrwymo i gontractau na ellir eu canslo na chawsant eu nodi yn nodyn 4 – Gwaith Cyfalaf a wariwyd yn y flwyddyn, nodyn 16 – Ymrwymïadau cyfalaf neu nodyn 17 – Ymrwymïadau o dan lesioedd. Mae'r costau hyn yn cynnwys contractau na ellir eu canslo megis cytundebau lefel gwasanaeth a chytundebau rheoli tiroedd yn ogystal ac archebion prynu agored ar gyfer busnes parhaus:

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Yn ddim hwyrach na blwyddyn	26,973	24,681
Yn hwyrach na blwyddyn a ddim hwyrach na phum mlynedd	5,181	16,700
Yn hwyrach na phum mlynedd	140	1,390
Cyfanswm	32,294	42,771

19. Symiau derbyniadwy o dan brydlesi

Mae asedau (tir ac adeiladau) sy'n cael eu lesio i bartion allanol o dan les weithredol yn cael eu cyfalafu yn unol â'r polisi asedau anghyfredol a amlinellir yn nodyn 7. Rhoddir cyfrif am incwm les weithredol ar sail llinell syth a'r isafswm yn y dyfodol. Dangosir taliadau les sy'n dderbyniadwy o dan lesioedd gweithredu na ellir eu canslo yn y tabl isod. Amcangyfrifir taliadau prydles y dyfodol gan ddefnyddio'r 12 mis diweddaraf o incwm a anfonebwyd yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol. Mae'r tabl yn cynnwys incwm a ragwelir o ffermydd gwynt, gan fod CNC yn rheoli'r lesioedd hyn ar ran Llywodraeth Cymru a breindaliadau o'r rhaglen darparu ynni, mynediad trydydd parti, hydro a lesioedd eraill.

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Yn ddim hwyrach na blwyddyn	18,798	14,076
Yn hwyrach na blwyddyn a ddim hwyrach na phum mlynedd	73,030	54,679
Yn hwyrach na phum mlynedd	262,104	205,465
Cyfanswm	353,932	274,220

Mae'r incwm o lesioedd fferm wynt yn cynrychioli rhan fawr o'r gwerthoedd a ddatgelir yn y tabl uchod. Lle mae ffermydd gwynt yn ddarostyngedig i Nodyn Cyngor Technegol 8: Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy (TAN 8), nid yw'r incwm yn cael ei gadw gan CNC, ac mae'n yn cael ei ildio i Lywodraeth Cymru. Mae mwy o wybodaeth am yr incwm hwn ar gael yn nodyn 1.4.

20. Rhwymedigaethau digwyddiadol

Mae CNC yn datgelu rhwymedigaethau digwyddiadol yn unol ag IAS 37 pan fo rhwymedigaeth bosibl yn bodoli, yn dibynnu a yw rhyw ddigwyddiad ansicr yn y dyfodol yn digwydd, neu a oes rhwymedigaeth bresennol yn bodoli ond nid yw'r taliad yn debygol, neu na ellir mesur y swm yn ddibynadwy.

Mae gan CNC y rhwymedigaethau digwyddiadol fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Hawliadau gwerthu pren	60	60
Hawliadau difrod i eiddo	802	802
Atebolrwydd i'r cyhoedd a gweithwyr	37	94
Cyfanswm	899	956

Hawliadau gwerthu pren

Mae CNC wedi derbyn hawliadau gan gwmni coed mewn perthynas â'u contract gyda CNC. Mae'r swm a ddatgelir yn y tabl uchod yn ymwneud ag un hawliad.

Hawliadau difrod i eiddo

Difrod i eiddo yn dilyn methiant draeniau storm a chwlffertau o ganlyniad i Stormydd Ciara, Dennis ac Arwen.

Atebolrwydd cyhoeddus a gweithwyr

Mae gwerth tri hawliad atebolrwydd cyhoeddus wedi'i gynnwys yn y tabl uchod. Mae'r hawliadau hyn ar gyfer anaf personol, difrod arall i eiddo a chwynion gweithwyr.

Rhwymedigaethau wrth gefn heb eu mesur

Yn unol ag IAS 37, mae CNC yn datgelu'r rhwymedigaethau digwyddiadol heb eu mesur canlynol. Nid yw'r tabl uchod yn cynnwys gwerthoedd ar gyfer y rhwymedigaethau digwyddiadol canlynol:

Hawliadau llifogydd a difrod stormydd

Mae pum deg dau o hawliadau wedi'u derbyn lle nad yw'r gwerthoedd wedi'u mesur eto. O fewn hyn mae un honiad a allai fod yn sylweddol oherwydd difrod i wal llifogydd. Mae CNC yn y broses o negodi setliad, ond ar ddiwedd y flwyddyn mae'r swm hwn heb ei fesur.

Hawliadau colled ariannol

Mae hawliad parhaus ar ddiwedd y flwyddyn mewn perthynas â'r posibilrwydd o golli incwm oherwydd amrywiad a osodwyd i'r drwydded tynnu dŵr i warchod Ardal Cadwraeth Arbennig Afon Teifi. Bydd y cais hwn yn cael ei gwmpasu hyd at £660k gan gynllun Tâl Uned Gwella'r

Amgylchedd (EIUC) CNC. Ar y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023, nid yw'r rhwymedigaeth bosibl wedi'i mesur oherwydd y trafodaethau sy'n mynd rhagddynt.

Atebolrwydd i'r cyhoedd a gweithwyr

Derbyniwyd un hawliad mewn perthynas ag anaf a gafwyd wrth feicio ar ein hystad.

Adolygiad Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi (CThEF)

Rydym wedi derbyn barn CThEF ar rwymedigaeth bosibl mewn perthynas ag IR35 a chontractwyr yr ydym wedi ymateb iddynt. Mae trafodaethau yn parhau ar yr adeg y llofnodir y cyfrifon blynyddol. Gall rhwymedigaeth ddod i'r amlwg ac mae ystod eang o werthoedd yn bosibl. Felly datgelir rhwymedigaeth digwyddiadol anfesuradwy.

Planhigyn Clymog Japan

Mae wyth hawliad am ddifrod a achoswyd gan blanhigyn Clymog Japan yn aros am farn arbenigol am gostau posib difrod a thrwsio.

21. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

Nid oes digwyddiadau i'w hadrodd ar ôl y cyfnod adrodd.

21. Dyddiad awdurdodi ar gyfer cyhoeddi

Mae Datganiadau Ariannol CNC yn cael eu gosod gerbron y Senedd gan y Gweinidog Newid Hinsawdd, Julie James AS. Mae IAS 10 yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog cyfrifyddu ddatgelu'r dyddiad pan gaiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi ar gyfer eu cyhoeddi. Y dyddiad awdurdodi ar gyfer cyhoeddi yw dyddiad adroddiad archwilio'r Archwilydd Cyffredinol.

23. Partion cysylltiedig

Mae CNC yn gorff a noddir gan Lywodraeth Cymru, sy'n cael ei ystyried yn barti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, mae CNC wedi cael trafodion perthnasol sylweddol gyda Llywodraeth Cymru yn ystod busnes arferol (adroddir ar y cymorth grant a'r grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn yn y Datganiad o Ecwiti Trethdalwyr). Mae CNC hefyd wedi cael trafodion gydag endidau eraill y mae Llywodraeth Cymru yn cael eu hystyried fel yr adran riant yn ogystal a thrafodion gyda chyrff cyhoeddus eraill. Mae'r rhan fwyaf o'r trafodion hyn wedi bod gydag Asiantaeth yr Amgylchedd, a CThEF.

Yn ystod y flwyddyn, fe ymrwymodd CNC, yn ystod ei fusnes arferol, y trafodion canlynol gyda'r sefydliadau canlynol yr oedd gan aelodau'r bwrdd ac aelodau gweithredol neu bartion cysylltiedig eraill ddiddordeb ynddynt. Nid oes gan y bwrdd na'r aelodau gweithredol unrhyw ran uniongyrchol yn y trafodion gyda'r partion cysylltiedig hyn. Rydym wedi dangos trafodion am y flwyddyn lawn gan gynnwys lle mae aelodau wedi ymuno neu adael yn ystod y flwyddyn.

Sefydliad	Aelod	Natur y berthynas	Cyfanswm taliadau £'000	Cyfanswm incwm £'000	Swm sy'n Ddyledus gan at 31 Mawrth 2023 £'000	Swm sy'n Ddyledus i CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000
Prifysgol Aberystwyth	Rhys Jones a'i briod	Cyflogeidion	17	3	0	1
Canals and River Trust	Priod Julia Cherrett	Ymddiriedolwr	0	26	0	2
Prifysgol Caerdydd	Steve Ormerod	Athro	36	10	0	0
Sefydliad Ymchwil Dŵr	Steve Ormerod	Cyd-Gyfarwyddwr				

Sefydliad	Aelod	Natur y berthynas	Cyfanswm taliadau £'000	Cyfanswm incwm £'000	Swm sy'n Ddyledus gan at 31 Mawrth 2023 £'000	Swm sy'n Ddyledus i CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000
Prifysgol Caerdydd						
Arsyllfa Llyn Brianne Prifysgol Caerdydd	Steve Ormerod a'i briod	Prif Ymchwilwyr				
Cartrefi Conwy	Helen Pittaway	Cyfarwyddwr anweithredol	0	1	0	0
DEFRA gan gynnwys: Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur a Chwmni Cefnogi	Karen Balmer	Aelod annibynnol o Bwyllgor Archwilio a Risg JNCC	25	50	0	13
	Syr David Henshaw	Aelod Bwrdd yn cynrychioli CNC				

Sefydliad	Aelod	Natur y berthynas	Cyfanswm taliadau £'000	Cyfanswm incwm £'000	Swm sy'n Ddyledus gan at 31 Mawrth 2023 £'000	Swm sy'n Ddyledus i CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000
	Steve Ormerod	Aelod Bwrdd yn cynrychioli CNC				
Prosiect Down to Earth	Mark McKenna a'i briod	Cyfarwyddwyr	4	0	0	0
Asiantaeth yr Amgylchedd	Steve Ormerod	Aelod o'r Grŵp Cynghori ar Wyddoniaeth	3,720	1,660	624	841
Groundwork Gogledd Cymru	Karen Balmer	Prif Weithredwr y Grŵp	34	0	26	0
Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru	Sarah Jennings	Ymddiriedolwr	2	1	0	0

Sefydliad	Aelod	Natur y berthynas	Cyfanswm taliadau £'000	Cyfanswm incwm £'000	Swm sy'n Ddyledus gan at 31 Mawrth 2023 £'000	Swm sy'n Ddyledus i CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000
Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro	Rosie Plummer	Aelod o'r Bwrdd a benodwyd gan Lywodraeth Cymru	249	1	20	0
Plantlife International	Rosie Plummer	Ymddiriedolwr	186	0	35	0
RSPB	Steve Ormerod	Is-lywydd	763	2	567	0
Llywodraeth Cymru	Calvin Jones	Cyflogai ar secondiad	9,247	140,110	8,680	13,631
Wild Ground	Karen Balmer	Prif Weithredwr y Grŵp	21	0	0	0

Yn ystod y flwyddyn, fe ymrwymodd Cyfoeth Naturiol Cymru, yn ystod ei fusnes arferol, i'r trafodiad uniongyrchol canlynol gyda'r aelod canlynol o'r bwrdd:

Aelod	Natur y trafodion	Cyfanswm taliadau £'000	Cyfanswm incwm £'000	Swm sy'n Ddyledus gan CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000	Swm sy'n Ddyledus i CNC ar 31 Mawrth 2023 £'000
Geraint Davies	Cytundebau adran 16 o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016	9	0	0	0